

1928. április 11.
Ágokban,
nehellen az
 öikalapozalon
 Reg. Ferd. S.
 alakítások, száma
 a legújabb divat
 szűnek. **Eredeti**
a modellek
 lapuevő kelle-
 kban részesei

akarát.
 örök az igazság,
 az igazság jó.
 s.
 berendezett
 ablakkal. Az
 ár 19.000 és új-
 szítva. A szoba
 ztat, pergamen-
 reg aranyhim-
 nyvel. Az asz-
 ból való tinta-
 ldtollból ké-
 g egy asztal fe-
 Az aló mellett
 mellett egy
 ég. Az ágy,
 között áll, pi-
 ye. A falon fe-
 esing.)
 körülsavarva
 moz a kályha
 és Freide a
 t ülnek. Leizer
 tollakat tépe-
 formája. Cipe
 igazgatja) No.
 g. mit csinálsz
 Em. Csak hely
 a cipőmet. Az
 kodott a hó és
 Aztán felvadt
 -pocs. Hahaha!
 karia, akkor az
 boeskorába. Ha
 bb baj emél az
 Dóbe és Motete
 egy kis char-
 baj, mert iste-
 sinálják a fo-
 szegényembé-
 Csipp-csuppos
 ügyképpel.
 k! De én is
 idám koldus
 es gazdagnál.

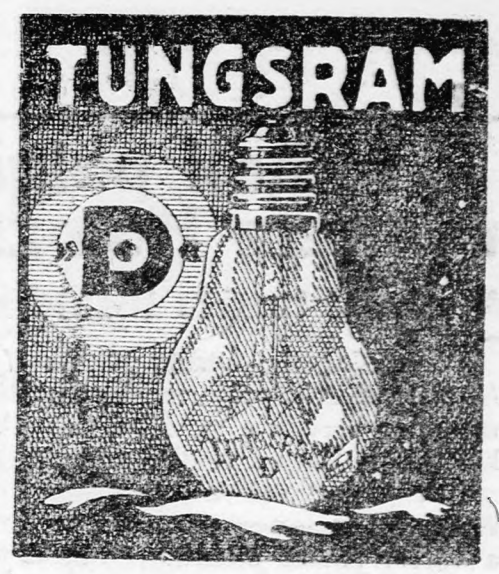
Hotel Park
 (Mare)
 kint
 gyors és
 tereg-
 hatók
 aját orvosa
 mondja, hogy
 egyedül csak
 "GELA"
 amegbizható
 óvszer. Ne
 fogadjon el
 mászatokat.
t!
 a kiro-
 raik iránt.
A
 ülete.
 n: 6-10.

ROMANIA ROMANIA
 KIADÓ:
 SZERKE
 ELŐZETESI ÁR:
 Egész évről 1150.
 Félévről 600.
 Negyedévről 320.
 Egy óráról 140.
 XI évfolyam * 83. szám
 1928. április 13. Péntek
 * 5688 Niszán 23 *

3181
 Dl. Ramasetter Róbert
 I. Disztér 2. II. 8. Budapest

UJNAPIET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

A politika husvétja

Belpolitikai figyelő

A politika téli szezonja immár végé-
 rényesen lezárult. A miniszterek és ké-
 pviselek szelvézettek a szélrózsa minden
 irányába, hogy megkezdjék a husvétii va-
 kációt. Bukarestben alig maradt valaki.
 A közelgő egy-két hétben előrelátható-
 lag szélesedni fog uralkodni a politikai
 berkekben.

A téli szezon bővelkedett az izgalmas-
 nál-izgalmasabb eseményekben és a kor-
 mány nem egyszer élt át forró napokat.
 Általában, a most lezárt parlamenti
 ülészek egészen új jelenséggel gazdagi-
 totta a liberális kormányzás történetét.
 A liberális kormányokat eddig legfőké-
 pen az jellemzte, hogy benyújtott tör-
 vényjavaslataikat, akár jók voltak, akár
 rosszak, tüzzel-vassal keresztülhajszolták
 és azokon a legesélyesebb módosításokat
 sem túrták meg. A párt képviselő és
 szenátor-tagjaitól a legszigorúbb fegyel-
 met követelték és a legesélyesebb ellent-
 mondás a pártból való kizárást vont
 maga után. A negyvenéves liberális kor-
 mányzás alatt talán most fordult elő
 először, hogy a párt tagjainak jelentős
 része szembehelyezkedett a kormánnyal
 és a kormány kénytelen volt megszeme-
 ni koncessziókat tenni. Különösen szem-
 bekötő volt ez a kultusz-törvényjavaslat
 kapcsán, ahol a kormány a legnagyobb
 valóbb vereséget szenvedte. Ugyancsak a
 kormány határozatlanságára vallnak
 azok a sorozatos módosítások, amelyeket
 részben a kamarában, részben a szená-
 tusban eszközöltek a lakherleti törvény-
 javaslaton, amely, mire törvény lett be-
 léte, épen az ellenkezője lett annak, amit
 a kormány javaslatban benyújtott.

Ezekből a szempontokból két dologra
 is lehet következtetni. Az egyik, hogy a
 liberális párt tradicionális vasfegyelme
 már régen a múlté és a párt oszlopainak
 kidőltevel az egész rendszer belső köhé-
 zója fölöttébb problémát okozott. A
 másik, amire ugyancsak határozottan
 lehet következtetni, az, hogy a kormány
 nem érzi magát elég erősnek arra, hogy
 a párt renitenskedő tagjait megrendszá-
 bályozza és inkább enged, újabb és újabb
 koncessziókat tesz, semhogy nyílt kon-
 fliktusba kerüljön pártjának bizonyos
 csoportjaival. Az elmúlt parlamenti ülés-
 szak a legbeszédebb bizonyossága annak,
 hogy a kormány már távolról sem olyan
 erős, mint amilyen Brătianu Jónel élet-
 ben volt és ezt a legjobban a kormány
 tagjai érzik és tudják. Ez az egyetlen
 pozitívum, amellyel a román politika té-
 li szezonja lezáródott.

A husvétii vakáció fölöttébb átmeneti
 stádiumban találja politikai életünket.
 Erősen kuszált és bonyolult problémák
 várnak megoldásra. E pillanatban három
 látható pont köré csoportosulnak a bel-
 politikai problémák. Alábbiakban meg-
 kíséreljük nagy vonásokban felvázolni a
 helyzet keresztmetszetét.

A KÖLCSÖN TRAGEDIA

Több, mint két esztendeje a román
 belpolitika Achilles-sarka a külföldi köl-
 csön. A liberálisok hat évig tagadták
 ugyan, de ma már ok is nyíltan hár-
 ditják, hogy az ország konszolidációja meg-
 felelő külföldi kölcsön nélkül el sem
 képzelhető. A kormány maga tisztában
 van vele, hogy a kölcsönnek áll, vagy
 bukik. Több, mint nyolc hónapja a leg-
 irtózatosabb erőfeszítéseket teszi a kor-
 mány a külföldi piacokon a kölcsön meg-

szerezése érdekében, de konkrét eredmé-
 nyek mindezeideig még nem jegyezhetők
 fel. Beavatott körök ugyan határozottan
 állítják, hogy a kormány a párizsi Blair-
 csoport utján az amerikai piacon per-
 fektuálta már a kölcsönt, de annak su-
 lyos feltételei miatt nem meri még nyil-
 vánosságra hozni. Hogy mi igaz az ügy-
 ből, azt nehéz ellenőrizni. Egy igen meg-
 bízható német lap azt a jelentést közli,
 hogy a román kormány csakugyan per-
 fektuálta az amerikai piacon egy 60
 millió dolláros kölcsönt hét és fél szá-
 zalékos kamattal. Hatvanmillió
 dollár körülbelül tízmilliárd lejnek fe-
 lel meg. A szükséglethez képes olyan ki-
 esi összeg, hogy ebből nemcsak beru-
 házásokra nem jut, de a lejtábilizáció
 sem vihető keresztül. Maguk a kormány-
 körök eddig a felveendő kölcsön mini-
 mumát 200 millió dollárban jelölték meg.

Ez azonban még a kisebbik baj. Az
 igazi blamage a kamattal körűl van.
 Az említett német lap, amely a román
 kölcsön híret közölte, ugyanazon számá-
 ban azt is jelenti, hogy Ausztria a svájci
 piacon egy 750 millió shillinges (körül-
 belül 18 milliárd lej) kölcsönt vesz fel,
 öt százalékos kamattal. A kicsi
 Ausztria tehát öt százalékos pénzt kap a
 külföldtől, míg a hatalmas Románia hét
 és fél százalékos uszorkamatra is alig
 kap. Ebben a kamatban még nem fog-
 lataltik benne a kibocsátási árfolyamdi-
 ferencia, amely szintén jelentősen meg-
 drágítja a kölcsönt. Ilyen kölcsönökkel
 sem a lejt nem lehet stabilizálni, sem
 az ország gazdasági életét nem lehet kon-
 szolidálni. Semmi esodáltnivaló nem len-
 ne benne, ha a kormány csakugyan
 agyonhallgatná és letagadná egy ilyen
 kölcsön megkötését. Ez a kölcsönügy ho-
 vátozabb az ország tragédiájává növi ki
 magát.

A TITULESCU-ÜGY

A Titulescu-ügy már hetek óta akut
 problémája a belpolitikai életnek. Onna-
 gában véve is szokatlan jelenség, hogy
 egy ország külügyminisztere több, mint
 három hónapig maradjon távol az or-
 szágtól. Ezen idő alatt — így állítják a
 kormányhoz legközelebb álló körök —
 Titulescu pontosan hatszor ajánlotta fel
 lemondását a kormánynak. Állítólag
 minden alkalommal egészségi állapotá-
 val indokolta lemondását. Egyesek szer-
 rint azonban a belpolitikai helyzet ked-
 vellenitelle el a külügyminisztert, más
 verziók viszont úgy tudják, hogy a kül-
 politikai kudarcok miatt akar visszavo-
 nulni. A kormány pedig mindent cáfól,
 de a legerélyesebb cáfólat sem tudja el-
 oszlatni a jogos feltevést, hogy Titulescu
 körül valami baj van. Mi sem bizonyít-
 ja ezt beszédesebben, mint az, hogy Du-
 ca belügyminiszter jól megérdemelt hus-
 vétii vakációját áldozza fel azért, hogy
 Genfben utazzék Titulescu meglátogatásá-
 ra. A legbeavatottabb politikusokat is
 meglepetésszerűen érte Duca hirtelen
 utazása.

A Titulescu-ügynek mindenestre a
 legrövidebb időn belül tisztázódnia kell,
 mert bármennyire külügyminiszter vala-
 ki, azért helye mégis az országban van.
 Duca hazaérkezése után a kormány vég-
 legesen fog dönteni a külügyi tárca sor-
 sáról.

Bár nincsen közvetlen vonatkozásban
 a Titulescu-üggyel, mégis erősen külpo-
 litikai karaktere van Lupu miniszter lon-

doni utjának, aki állítólag a kormány
 megbízásából az angol politikai körök-
 ben akarja ellensúlyozni a Rothermere-
 akciót. Lupunak még ellenzéki vezér ko-
 rából összeköttetései vannak egyes angol
 vezető-politikusokkal és ezeket az össze-
 kötéseket akarja most az ország és a
 kormány javára kihasználni.

Argetoianu földművelésügyi miniszter
 ugyancsak Londonba utazik a napokban.
 Állítólag puhatolózás céljából, mert őt
 szemelte ki a kormány londoni követnek.

GYULAFEHÉRVÁR.

A belpolitika legelőkeltebben vitatott
 kérdése természetesen a nemzeti paraszt-
 párt Gyulafehérvárra hirdetett monstre-
 gyűlése. Bár az utóbbi napokban a kor-
 mánykörök nyugodtabban itélik meg a
 nemzeti parasztpárt akcióját, mégis prob-
 lématikus, vajjon nem fogják-e az utol-
 só pillanatban erőszakos eszközökkel
 megakadályozni a gyulafehérvári gyűlés
 megtartását. Mikor e sorokat írjuk, még
 nem ismerjük a mai minisztertanács ha-
 tározatát, amelyet ebben az ügyben hoz-
 zott. A nemzeti parasztpárti vezeték ki-
 jelentése szerint a gyűlést minden kö-
 rülmények között megtartják, a getle-
 nül attól, hogy a kormány enged yezi-e
 azt, vagy sem. Nem tartjuk valószínű-
 nek, hogy a kormány nyílt rendelettel
 tiltja meg a gyűlés megtartását, sokkal
 inkább azt hisszük, hogy különböző rend-
 szertényekkel és óvintézkedésekkel ods-
 zolja, hogy a gyűlést technikailag ne
 lehessen olyan keretek között megtar-
 tani, ahogy azt a nemzeti parasztpárt ve-
 zetősége szeretné.

A mai minisztertanács ki- taltta a lerombolt zsinagógák kegyeszerkárait

(Bucuresti-Bukarest, április 12. Az Uj
 Kelet tud.) Több mint négy hónapja an-
 nak, hogy a nagyváradi diákkongresszus
 résztvevői szétrombolták a nagyváradi és
 Kolozsvári hitközségek zsinagógáit. Azóta
 számos intervenció történt a különböző
 zsidó testületek részéről a kormánynál,
 hogy fizessék ki a már hivatalosan meg-
 állapított károkat a hitközségeknek,
 azonban a kormány különböző admi-
 nisztratív jellegű eljárásokkal folyton
 halogatta a károkozások likvidálását.

Körülbelül két héttel ezelőtt Bukarest-
 be hívták a kolozsvári és nagyváradi hit-
 községek képviselőit, amely alkalommal
 Rădescanu kultuszminiszteri vezérigaz-
 gató közölte velük, hogy a miniszter meg-
 bízásból végleges megállapodást kíván
 létesíteni a hitközségekkel a károkozás
 nagyságára vonatkozólag. E tárgyalások
 eredményeképp a nagyváradi ortodox és
 neolog, valamint a kolozsvári neolog hit-
 község megbízottai olyértelmű megáll-
 apodást létesítettek, hogy belegeyeznek a
 felbecsült kegyeszerkárok harminczszázalé-
 kos redukciójába. A kolozsvári ortodox
 hitközség azonban, amelynek képvisel-
 tében dr. Sebestyén József elnök jelent
 meg, nem volt hajlandó ezt a redukción
 elfogadni, mert a hitközségnél a kárbecs-
 lés a legtárgyalagosabb alapon történt.
 Păclesanu vezérigazgató belátva dr. Se-
 bestyén érveinek helyességét, ígéretet
 tett, hogy ebben az értelemben fogja ja-
 vaslatát elkészíteni. A hitközségek meg-
 bízóttai ugyanakkor ígéretet kaptak Le-
 padatu minisztertől, hogy a károkozás-
 keket még a husvétii ünnepek előtt likvi-
 dálni fogják.

Mintthogy a napok feltek és a károkozás
 kiutalásáról semmilyen értesítés nem

jött Bukarestből, a hétfői napon a ko-
 lozsvári ortodox hitközség megbízásából
 Bukarestbe utazott dr. Sebestyén József
 elnök és dr. Klein Miksa. A hitközség
 delegációja a zsidó parlamenterek kísé-
 retében kedden és szerdán kihallgatáson
 jelent meg Duca belügy- és Lepadatu
 kultuszminiszternél arra kérve őket, hogy
 a hitközségek kártalanítása ügyét a csi-
 törtökön összeülő minisztertanács végé-
 rényesen intézze el. A miniszterek ezt
 megígérték.

A mai minisztertanács csakugyan fog-
 lalkozott a hitközségek kártalanítása
 ügyével és az egyes hitközségek részére
 a következő kártalanítási összegeket ál-
 lapította meg:

Nagyváradi ort. hitk. 4.485.756 lej.
 Nagyváradi neolog- hitk. 2.072.910
 lej.

A két kolozsvári hitközség 6.214.778
 lej.

Ezekben az összegekben belefoglalták
 az az ötmillió lej is, amelyet még
 decemberben utalt ki a kormány kárelő-
 leg címén a hitközségeknek.

A minisztertanács után dr. Sebestyén
 József és dr. Klein Miksa újból felkeres-
 ték Lepadatu kultuszminisztert. A mi-
 nisztertanácsi határozat ugyanis a ko-
 redukálta. Sebestyén József dr. közölte
 lozsvári ortodox hitközség károkozását is
 Lepadatu miniszterrel, hogy nem tud
 belenyugodni a redukcióba, mert az
 igazságtalannak és méltánytalannak tart-
 ja és ezért kéri a teljes összeg kiutalását.
 Lepadatu miniszter kijelentette, hogy a
 minisztertanácsi határozaton nem áll
 módjában változtatni, de a husvétii szü-
 net után hajlandó azt újabb megvizsgá-
 lás tárgyává tenni.

Mihali polgármester husvétii üzenete Kolozsvár közönségének

A városi tanács bizalommal tekint a város fejlődése elé

Cluj-Kolozsvár, április 12. Az Uj Kelet tud.) Mihali polgármester ma délelőtt magához kérte a sajtó képviselőit, akiket felkért hogy a román ünnepek alkalmából közvetítsék a közönségnek jókívánságait, valamint azon üzenetét, hogy a városi tanács állandó választmánya minden egykezetével mintaszerű adminisztrációt kíván Kolozsvár városának kiépíteni s hogy a városi tanács bizalommal tekint a város fejlődése felé.

A polgármester szerint a város műszaki osztálya a nyár folyamán megkezdí mindazon munkálatokat, amelyeket a városi tanács tervbevetett. A Jeremiás-cég, amelynek ajánlatát a szamos-hid felépítésére vonatkozólag a város elfogadta, kötelezte magát, hogy még az ősz folyamán felépíti a hidat. Remélhető, hogy közelebről konkrét árverést hirdetnek a vásárosarnok felépítésére is. A vásárosarnok ügyét egyébként épen most tanulmányozza a város mérnöki hivatala.

A „Primar Mihali fasor”

A városi tanács állandó választmányának tagjai, valamint a mérnöki hivatali tisztviselői tegnap délután kiszállottak a sporttelep mögötti Csikós-kerbe, ahova az állandó választmány Kolozsvár állandó mintavásárjának felépítését tervezte. A Csikós-kerben kijelölték mérőrudakkal azt a területet, amelyet a mintavásár el fog foglalni, majd megjelölték pontosan azt az utvonalat, amely a Csikós-keret a sétával összeköti. Még a hét folyamán megkezdik az uttest hen-

gerelését, az ut széleit pedig be fogják fásítani. Az állandó választmány egyben ünnepélyes keretek közepebe „Primar Mihali” fasornak nevezte el az utvonalat. A választmány tervbevette azt is, hogy a Primar Mihali fasor és a Szamos közötti területet parkírozni fogja s a fák ültetését még a nyár folyamán megkezdik. A városi tanács ezzel azt kívánja elérni, hogy Kolozsvár közönségének a mintavásár egyúttal kellemes szórakozó helye legyen.

Munkatársunk azon kérdésre — vajjon a városi tanács végrelegesen döntött-e az állandó mintavásárnak a Csikós-kerbe való elhelyezéséről. Tuffli helyettes-polgármester kijelentette, hogy a tanács semmilyen körülmények között nem fogadhat el más megoldást a mintavásár elhelyezésére vonatkozólag, annál kevésbé, mivel a Csikós-telepre való elhelyezés már eddig is bizonyos befektetéseket kívánt meg.

A város költségvetését a belügyminiszter meg eddig nem hagyta véglegesen jóvá s így a városi tisztviselők fizetése sem befejezett tény. Simon pénzügyi tanácsos egyébként épen most van Bukarestben, ahol a már módosított városi költségvetés végleges jóváhagyását kívánja kieszközölni. Simon pénzügyi tanácsos Kolozsvárra való érkezése után újra intenzívebben fognak megkezdődni a városi kölesőre vonatkozó tárgyalások, amelyek Mihali polgármester szerint a legkedvezőbb stádiumban vannak és jó eredményekkel kecsegtetnek.

A petróleum világháborúja

Az angol és amerikai petróleumtársaságok elkecseregett küzdelme a piacokért

Londoni és washingtoni jelentések szerint a petróleumért folytatott nagy küzdelem, mely a leggazdaság nagy hatalmai között a világpolitika nagyhatalmainak támogatásával és beavatkozásával már évekket elzött meg-

hogy ismerjük a terepet, melyen a petróleumháború folyik, s az ellenfeleket, akik a megexyzés lehetősége nélkül most már végkimerülésig állják a harcot.

A terep: a föld minden része, ahol petróleumforrásokra bukkanunk. Ebben pedig Amerika járt elől. Az Egyesült Államok Mexikóval a világprodukción 81 százalékát termelik ki évente, Délamerika 2.5 százalékát, Oroszország 4.3 százalé-

Select-mozgó

dukt s azóta mind hevesebbé vált, most újabb döntő fázisába jutott. Két nagy csoport, egy angol és egy amerikai, háboruszkodnak a hegemoniáért s ez az egész emberiséget közelről érintő harc végső elkecseregett folyik. Még alig néhány hete békekisérletekről adtak hírt a világlapok, ma meghiusultnak tekinthetők ezek a közvetítések és a béketárgyalások megszakadtak.

Nincs ország a földön, mely érdeklődne a petróleum-hábruban, s nincs nép, melyet gazdaságilag közömbösen hagyna a petroleum piaci ára. A petroleum ma fontosabb, mint a szén és az arany. Nem csak fűtő és világító anyagot jelent, de a legáltalánosabb hajtóerőt a földön, vizen és a levegőben. Az autók és a Diesel-motor, a repülőgép és a tenger-alattjáró, a hadihajó és a mezőgazdasági traktor nem nélkülözheti a nyersolajtermékeket s ezért érthető ez a mohóság és heveség, mellyel a nagy világgazdasági alakulatok vetették rá magukat a petroleum termelés és eladás ügyére. Az angol flotta egykorú főnöke, Lord Fischer tengeri nagyjósolta meg, hogy az olaj fölötti hatalom a világ fölötti hatalmat jelenti, s 1921-ben az angol hajóhad 90 százalékát már olajfűtésre rendezték be.

Hogy a legújabb események nagy jelentőségét is megérthessük, meg kell

jutott részesedés címén.

Az angol versengés a csöndben dolgozó amerikai Rockefeller-csoporttal, a Standard Oil Co.-val szemben akkor kezdődött meg, mikor Churchill angol tengerészeti miniszter röviddel a világháború kitörése előtt Anglia részére megszerezte az Anglo-Persian Oil Co. részvény-többséget, mely vállalat volt a perzsa olajmezők. Ez a társaság azután érdek-közösségbe lépett az addig holland vezetés alatt álló Royal Dutch Shell Co.-val s néhány év alatt együttesen megszerezték Azsia, Közép- és Délamerika legfontosabb forrásait. Ezek birtokában Anglia most már nyugodtan nézhetett előre; mert igaz ugyan, hogy a világtermelés jórésze, mint említettük, 84 százaléka Amerikáé, de a termelés arányainál sokkal fontosabb a források gazdagságának aránya s ebben a tekintetben Anglia lett az erősebb. Energiájuk és céltudatos politikájával tulszárnyalta Amerikát. A föld még kiaknázatlan nyersolajkészletéből az Egyesült Államok csak 16 százalék, az érdekörébe tartozó Mexikóé 10 százalék, együttesen tehát a készletek negyedrésze fölött rendelkeznek. Perzsia és Mezopotámia készlete azonban 13.5 százalék, Délamerikáé 22 százalék, Hollandiáé 7 százalék s így az angol csoport termelési lehetősége a jövőben nagyobb, mint az amerikaié. Az orosz termelés jó részét azonban legújabbban a Standard Oil Co.-nak sikerült lekötnie s a jelenlegi helyzet ezért inkább Amerikának kedvez. A források kihasználási lehetősége ma még nem határoz a küzdelemben.

hanem a tényleges termelés. Ebben pedig Amerika vezet. A pénzügyi eredmények ugyancsak Amerikára előnyösek. Sem az Anglo-Persian, sem a Royal Dutch Co. nem fizetnek a múlt üzletévre osztalékokat, részvényeik árfolyama hanyallott s a múlt évben 100 millió dollár kölcsönt kényszerültek felvenni. Az amerikai csoport ugyanakkor 86 millió dollár nyereséget mutatott ki.

A harc folyik tovább. Rockefellerék az eladási hadszínterét már az ellenség földjére, Angliába és Indiába tették át, melyek algha védekezhetnek új vámpolitikával egyéb politikai bonyodalmak előidézése nélkül az amerikai petroleum ellen. Egész Angliát behálózta a Standard Oil Co. eladási szervezete, s mert Anglia egyedül évi 3 millió tonna benzint fogyaszt, igen nagy jelentőségű az angol piac meghódítása. A Royal Dutch csoport most az angol kormány intervencióját készül igénybe venni, hogy elvesztett pozícióit visszaszerezze, a washingtoni kormány pedig, mint a táviratok jelentik, a Rockefeller-csoportnak ígérte meg határozott támogatását.

All a harc, s ez a küzdelem rejti magában a világpolitika eljövendő nagy problémáit is, melyeket Henri Béranger francia szenátor és nagykövet így jellemezett egyik jelentésében: Aki az olaj, azé a hatalom, az ellenőrizheti az óceánt a nehéz olajjal, a levegőt a könnyűvel, a szárazföldet az autóolajjal, s az egész világot egy olyan anyaggal, mely drágább és befolyásosabb, mint az arany.

Ligetii Sándor.

A német oceánrepülőök ma reggel a beldoneli repülőtérről elindultak az Oceán átrepülésére

LONDON, április 12. Hosszu várakozás és készülődés után Koehl és Huenfeld német pilóták ma reggel háromnegyed hét órakor végre megtartották startjukat és elindultak az oceán átrepülésére. A repülőök a beldoneli repülőtérről, kiváltságosan szép időben indultak el és elindulásuk perciben a lehető legnagyobb bizalommal és kitünő hangulatban vettek búcsút a starton megjelent közönségtől.

Mikor Dublinban híre kelt, hogy Koehlék nekivágnak az oceánnak, százzal vonultak ki az emberek a repülőterre. A startnál az angol hadügyminiszter és a német főkonzul is megjelentek. A repülőter körül valóságos népvándorlás indult meg és lelkesen éljenzte a pilótákat, közvetlen az indulás előtt Congrave, ír elnök, a notabilitások társaságában jelent meg. Koehl és társai az elindulás előtt meggyújtották és megáldozták. A pilóták az utra narancsot, csokoládét, banánt, vizet és feketekávékat vittek magukkal.

Pénteken reggel szabadlábra helyezik Müller Kálmánt

(Cluj-Kolozsvár, április 12. Az Uj tudósítójától.) A nagyváradi kommunista összeesküvés ügyével kapcsolat-

a Cirkusz c. filmben

ban letartóztatott munkásvezérek közül a kolozsvári hadbírószék hétfőn tizeggy letartóztatott szabadlábra helyezte.

Müller Kálmán szabadlábrahelyezésével kapcsolatban Terpu alezredes az egységes szakszervezet vezetősége előtt kijelentette, hogy a hadbírószéknek bizonyos információkat kell megbeszereznie és valószínűleg a közeli lapokban úgy Müller Kálmánt, mint társát Szántó Dezsőt is szabadlábrahelyezik. Keddén este a kolozsvári egységes szakszervezetek vezetőségének egy levelet köz-

Urania mozgó

besítették ki, amelyben Müller Kálmán, aki a tizenöt napos éhségstrajktját megviselten a kórházban fekszik, kétségbeesett hangon kéri a vezetőséget, hogy utolsó kísérletként még egyszer inter-veníáljon szabadonbocsátása érdekében különben öngyilkos lesz, mert nem bírja a börtönt.

Ma délelőtt az egységes szakszervezetek részéről küldöttség kereste fel Sucu Joan dr., az ügyvédi kamara dékánjának és dr. Dunca ügyvédnek társaságában Terpu alezredes, akit arra kértek, hogy Müller Kálmán szabadlábrahelyezése érdekében interveníáljon Pop Danila hadtestparancsnoknál. Terpu alezredes válaszában a küldöttségnek kijelentette, hogy erre már nincs szükség, mert pénteken reggel Müller Kálmánt amenny is szabadlábrahelyezik. A szakszervezet küldöttei egyébként kijelentették Terpu alezredes előtt, amennyiben a hadbírószék nem váltja be ígérteit és nem helyezi szabadlábra Müller Kálmánt, úgy a szervezet általános sztrájkra fogja felhívni a munkásokat az indok nélküli letartóztatások elleni tiltakozásképpen.

Itt említhetjük meg, hogy szerdán a hadbírószágról három letartóztatottat, köztük Gembác és Lénárt nagyváradi városi tanácsosokat, újra átszállították Nagyváradra avizsgálat kiegészítése érdekében. A három letartóztatott egyé-

jön: Robinson Crusoe

ként jogvédője utján óvást jelentett be Pap Danila hadtestparancsnoknál átszállításuk ellen, minthogy azt csupán a vizsgálóbírónak van joga elrendelni.

SELECT Vasárnap délelőtt fél 11 órakor matiné
CHARLIE CHAPLIN
mozgó Cirkusz c. filmben. Jegyek ára 15 és 20 lei

URANIA MOZGO vasárnap délelőtt fél 11 órakor matiné
ROBINSON CRUSOE
Jegyek ára: Lei 15 és lei 20.

A kolozsvári rendőrség kihágási büntetése. A kolozsvári rendőrszék-ura kihágási osztályának bírósága 1928 március folyamán különböző kihágások miatt a következőket büntette meg: Balla Ferencet és Bodea Pált a közlekedési szabályzat elleni kihágásért 1000-1000 lej, Chorean I. Joant a legelői szabályzat elleni vétségért 500, Szilágyi Zoltánt köztisztaság elleni kihágásért 500, Chorean M. Joant az út-szabályzat elleni vétségért 500 lej pénz bírságra ítélték, 5-500 lejes pénz bírságra ítélték különböző kihágásokért Vass Emilt, Szilágyi Márton, Maier Sándort, Alb Pavelt, Molnár Ernőt és Bojan Joant, Mathé Lajosné, Maxini Viorclát és özv. Téglás Joannét 4-400 ejes pénz bírságra ítélték. Furu Ste-fant, Györfi András, Harsa Gligort, Dusa Vasile, Fild Joant Alb Vasile, Chorean I. Joant, Vinczi Nicolaet, Tamás Joant, Latka Augustint, Totzer Al-bint, Buitfelder Károlyt, Papp Nicolaet, Biró Istvánt és Chorean Augustint 3-300 lej pénz bírsággal sújtotta a rendőrség különböző rendőri kihágások miatt.

Letartóztatott Zelea Codreanu. Bukarestből jelentik: A jasi ügyészség letartóztatási parancsot adott ki Corneliu Zelea Codreanu és három diáktarsa ellen a Bejan mérnökkel szemben elkövetett súlyos testi sértés bűntette miatt. Két más diáktársát szabadonbocsátották. A vádlottak azt állítják, hogy Bejan provokálta őket. A mérnök állapota egyébként javult és tul van minden veszélyen. A Keresztény Diákok Szövetsége hivatalos közleményben helyteleníti az incident, amelynek egyébként hatása lesz a Codreanu és Guza csoportok béketárgyalásaira is. A keresztény liga két frakciója között ezekután aligha sikerül helyreállítani az egységet.

Bagoyra vadászott és önmagát lökte agyon. Dési tudósítónk jelenti: Usorean Janos 29 éves szentgotthárdi családias malomgépész szerdán délután bagolyvadászatra indult a malom közelében levő régi épület padlására. Felbrai lesbenállás után Usorean le akart önni a padlásról, de a létrán véletlenül megakadt. A kezében levő fegyver elsült és a golyó szíven találta a szerencsétlen embert. A lövés zajára az országúton hazagyekvő falusiak az elhagyott épülethez siettek, de Usorean akkor már halott volt.

Szabadlabrahelyezik a Szamosújvári Kereskedelmi Bank három igazgatóját. Dési tudósítónk jelenti: Megírta az Uj Kelet, hogy a dési ügyészség tegnapelőtt letartóztatta a Szamosújvári Kereskedelmi Bank négy igazgatóját, mégpedig azzal az indoklással, hogy az intézet a csödbement kolozsvári Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank rt. fiókja. Ez ellen a téves beállítás ellen a letartóztatottak tiltakoztak a törvényszékhez beadott felebbezésükön, amelyet csütörtökön délelőtt tárgyalta le a bíróság. Hosszas tanácskozás után a törvényszék felmentette az előzetes letartóztatás alól Semlyén Károlyt, Aján Jenőt és dr. Lászlóffy Istvánt. Az előzetes letartóztatást csak Semlyén Aurélna tartotta fenn. Az ügyész a határozatot megelégedte.

Könyvelési és üzleti könyvek
különleges vonalzását készíti a
Cartea Românească
könyvgyár - Cluj
pontosan, jól és olcsón

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

Josephine Baker 500 millió koronát kap egy hónapra budapesti vendégszerzéséért. Budapestről jelentik: Josephine Baker, a híres néger táncosnő május elsejétől kezdve Budapestre szerződött a Royal-orfeumhoz. Josephine Baker egy hónapra 500 millió koronát fog kapni. A vele kötött szerződésben ki van kötve, hogy tüntetés és estén Zerkovitznak, aki a táncosnőt leszerződötte, súlyos pönalét kell fizetnie.

Végzetes csolnakkirándulás a Dráván. Marburgból jelentik: Tegnap délután Loeschmigg marburgi kádár-mester feleségével és három gyermekével együtt a Dráván csolnakkirándulásra indult. Alighogy elindultak, nagy vihar keletkezett, amely a csolnaktól felborította. A csolnokban ülők mindannyian a foyóba veszttek.

Étherrel mérgezte meg magát egy budapesti számtanácsos felesége. Budapestről jelentik: Bán Béla fővárosi számtanácsos felesége, régóta ideg-bajban szenved. Tegnap egy őrizetlen pillanatban éthert vett be, mely után állat olyan szorosan kötötte fel, hogy nem tudott lélekzetet venni, minek következtében az éjszaka folyamán megfulladt. Az öngyilkos asszony hátrahagyott bucsulevelében arra kéri férjét, ne itélje el tettéért. Az öngyilkos asszony holttestét a törvényszéki bonctani intézetbe szállították.

Butorbevásárlók figyelmébe!
Butorszükségeitnek beszerzése előtt okvetlen tekintse meg
FISCHER ALBERT
butoráruházát
Cluj, Cal. Reg. Ferd. 61

Botrány a londoni Szent Pál katedrálisban. Londonból jelentik: Tegnap a Szent Pál-katedrálisban egy püspök tartott ünnepi beszédet. A beszéd közben egy munkáskülsejű egyén szintén felment a szószékre és kiabálni kezdett, hangoztatva, hogy tiltakozik az ellen, miszerint a püspök a megváltó nevében beszéljen. A püspök erre tiltakozóan emelte fel kezét, azonban a munkás leütötte karját, kijelentve, hogy a papok isten ellen dolgoznak. A sekrestyések csak nagynehezen tudták eltávolítani a rendezavarót, akit a rendőrség letartóztatott.

különlegesen berendezett képkeretező, aranyozó
műhely. Ovál, kerek és kerek keretek minden méretben.
Somlyai Mihály Cluj, Str. Iuliu Maniu 7.
és kivit Isten

Németgyártmányú gyermekkosci különlegességek

„Hercules” áruházban
Cluj, Calea Reg. Ferd. 12.

Képes árjegyzék díjtalanul | Figyeljen a címre | Kedvező fizetési feltételek

Viszonteladónak nagy árkedvozmény

Delly Szabó Géza, Paltós István és Walter Gyula közös szerzői estje a római katolikus gimnáziumban. Kedden este jelentős sikertől a kolozsvári piarista gimnázium dísztermében, ahol ez alkalommal Delly Szabó Géza zeneszerző, Paltós István és Walter Gyula fiatal írók tartották közös szerzői estjüket. Delly Szabó Géza szolid, komoly tehet sége C-dur vonósnégyesében teljességében jutott ezuttal szóhoz, amelyet a Kolár-kvartett ismert művészetével interpretált. Invenció, melódia-bőség és művészi ökonómia jellemzi ezt a nem éppen új művét Delly Szabó Gézának. Hasonló sikert ért el „Adante Soave” című műve is, amelyet Kolár Károly, ifjabb Delly Szabó Géza tehetséges zongorakísérete mellett játszott el fő-lényes interpretáló készséggel. Nagy tetszést arattak Delly Szabó székely dalai is, amelyeket Réthely, a Magyar Színház tagja énekelt el sok érzéssel. A zeneszámok után Walter Gyula és Paltós István irodalmi művei jutottak szóhoz. Walter Gyula finomművi költeményei, különösen hangulati elemekkel és gondolatközösséggel ragdatták meg a közönséget. Mellette Paltós István tisztult és kellemes prózája is meleg elismerésben részesült a szépszámú és lelkesült publikum körében.

A francia kormány a német kormánytól a szovjet aranyszállítmányának lefoglalását kérte. Párisból jelentik: Miután a szovjet kérésére az Amerikában át nem vett orosz aranykészlet New Yorkban újra behajózták, azzal a céllal, hogy Moszkvába visszaszállítsák, Franciaország azt kérte a német kormánytól, hogy tekintettel arra, miszerint a szovjet aranykészletét német gőzös szállítja, a német kormány, amint az illető hajó valamelyik német kikötőben megjelenik, foglalja le azt Franciaország javára.

Egy jugoszláv operaénekes szíves szurta magát Josephine Baker lábai előtt. Bécsből jelentik: Egy jugoszláv operaénekes, akinek a nevét egyelőre titkolják a hatóságok, tegnap éjszaka az egyik bécsi mulatóhelyen szórakozó Josephine Baker asztalához lépett, térdreborult a néger táncosnő előtt és mielőtt bárki megakadályozhatta volna, szíves szurta magát. Az énekest súlyos sebével kórházba szállították. Josephine Baker azt állítja, hogy nem ismeri, még csak nem is látta soha életében az öngyilkost és fogalma sincsen róla, hogy mit akaratott tőle.

Magyar földön szállott le egy jugoszláv repülőgép. Szombathelyről jelentik: A zalamegyei Kerkaszentmiklós nevű határközségben tegnap egy jugoszláv repülőgép végzett kényszerleszállást. A gépen a pilótán kívül egy tiszt és egy katona volt. A csendőrség mindhármukat letartóztatta és Szombathelyre kísérte be. Kihallgatásukkor elmondották, hogy a sűrű ködben eltévedtek. Zágrábból Belgrádba akartak repülni, azonban, mert gépük defektust kapott, kénytelenek voltak leszállani. Amíg az ügyet diplomáciailag nem tisztázzák, a jugoszláv repülők őrizetben maradnak.

Budapestben likvidálják a lakásnyomort. Budapestről jelentik: A földbírtokrendező bíróság ma megkezdette a kiválasztott 1996 köztisztviselő, katonatiszt és hadirokkant részére adományozott telekparcellák kiosztását. A telkek a Hajtsár-ut és a Kerepesi-ut szögletében vannak. Az első tíz napon 398 ház-helyet, később 400-at osztanak szét a fentemlített területen. A hátralevő telkeket a Stefánia-ut környékén fogják megkapni az új tulajdonosok, akik kötelesek lesznek még ebben az évben megkezdeni a házhelyeken az építkezést. Ezzel az intézkedéssel Budapestben rövid idő alatt megszűnik a nagy lakásínség. Az új telektulajdonosok között van Csanády tábornagy, Tamásy altábornagy, Przemysl védője és Hubay tábornok is. A telekár négyezsgölenként ötödfél-nyolc pengő között van.

Figyelem!

Minden eddigi reklám-árnál olcsóbban ajánlja tavaszi divatcikkait

SZABÓ JENŐ

divatkülönlegességek áruháza

CLUJ.

- 1 m. Opalin fehérneműre minden színben 27.—
- 1 m. Fehér szebb vászon 25.—
- 1 m. Mosó crepon 29.—
- 1 m. Fehérnemű vászon 39.—
- 1 m. Mosó delain bordűrös 48.—
- 1 m. 100 c/m. selyem minden színben . . . 165.—
- 1 m. Dupla széles ruha selyem minden színben 135.—
- 1 m. Duplaszéles mintás francia grenadin 65.—
- 1 m. Francia Casha ruhákra 390.—
- 1 m. 140 c/m széles női tavaszi kabát-szővet 315.—
- 1 m. 140 c/m széles férfi öltöny szövet 315.—

Raktárra érkeztek legújabb angol és francia női tavaszi kabát-szővetek, ruha Cashák.

Függöny, ágyterítő és szőnyeg, Hencsertakarók órlási választékban.

Kérem kirakataim szives megtekintését.

Telefon 4-79 Telefon.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi és bansági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámber Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Mária királyné Konstantinápolyba utazott. Mária királyné tegnap hajóra száll Ciprus-szigetén. A királyné szombaton érkezik Konstantinápolyba, ottmarad 5 napig, azután hajón vissza érkezik Romániába.

Sipőcz budapesti polgármester London lordmajorjánál. Londonból jelentik: Sipőcz budapesti polgármestert tegnap Batho lordmajor intim tea-délutánján fogadta. A lordmajor Sipőcznek megmutatta a lordmajorok ősi székházának látványosságait, majd meglepő hangon, dedikált fényképet nyújtott át a polgármesternek. Sipőcz ezután beírta nevét a különösen tisztelt vendégek aranykönyvébe. A lordmajor megemlítette, hogy Kossuthot londoni tartózkodásakor díszpolgárrá választották, majd kijelentette, hogy rövidesen ellátogat Budapestre.

Az egyiptomi király Amerikában. Washingtonból jelentik: A „New York Times” washingtoni tudósítójának értesülése szerint az egyiptomi kormány Fuad király amerikai utjának gondolatával foglalkozik. Föltéve, ha a királyt ugyanazzal a szertartással fogadják, amely az európai országokban szokásos. A külügyi hivatal az ügyről még nem kapott értesítést s így tekintettel az Egyesült Államoknak arra a hagyományos politikájára, hogy trónon lévő uralkodókat nem hív meg az ország látogatására, nincs módjában bármit is tenni.

Bonyodalom egy gázömlést megakadályozó találmány körül. Marosvásárhelyről jelentik: Egy marosvásárhelyi malomgépész éveken ezelőtt kísérleteket folytatott olyan készülék megkonstruálására, amely a gázömlést megakadályozza olyan formán, hogy gázömlés esetén automatikusan zárja el a gázt. A fiatal gépész találmányát egy szakértő bizottság előtt is bemutatta. A bizottság megállapította, hogy a készülék valóban alkalmas a gázömlés megakadályozására, amennyiben hat másodperc leforgása alatt elzárja a kiömlő gázt. A feltaláló egy marosvásárhelyi iparosnak adta át találmányát szabadalmaztatás végett, de mindezt az illető nem teljesítette a vállalt kötelezettséget. A találmány ezáltal ismét aktuálissá vált, amennyiben Marosvásárhelyre is bevezetik a földgázt. A feltaláló időközben megtudta, hogy a Medgyesi Földgáz Rt. egyik tisztviselőjének egy teljesen az övéhez hasonló készülék van a birtokában, mire felkérte a marosvásárhelyi rendőrséget, hogy indítson vizsgálatot annak megállapítása érdekében, hogy az az iparos akinek szabadalmaztatás végett adta át a találmányt nem-e adta el azt anélkül, hogy ő erre megbízást adott volna. A vizsgálat érdekében neveztek még nem közölhetünk.

Törökországban még mindig reng a föld. Konstantinápolyból jelentik: Torbali város környékén újra földrengés rázkodtatta meg a falajt. A lakosság félelmében a mezőkre vonult ki, ahol sátrakban tanyáznak. A városban a sorozatos földrengések következtében már egyetlen ép ház sincsen.

A Keren Kajemeth perselyeket még nem írtette ki pészachkor?

Írta ki vasárnap és hétfőn

A persely váltja meg Erec Jiszráél földjét, hogy eljőjön az igaz, az utolsó kivonulás a gólusból!

A patriarcha-régens nem akarja szentesíteni a kultusz-törvényt?

Bukarest, április 12. Több lap szerint a kultusz-törvény kihirdetése nehézségekbe fog ütközni, mert a patriarcha nem hajlandó aláírni azt a törvényt, amelyet az ortodox főpapok nem fogadtak el. Az „Adeverul” ezzel szemben rámutat a parlamenti ülészakot bezáró

trónbeszédre, amely köszönetet mond a parlamentnek az új kultusz-törvény elintézéséért. A trónbeszédet a patriarcha is aláírta, természetesnek látszik tehát, hogy a szentesítéshez is hozzájárul és a törvény is ki lesz hirdetve.

Henry Ford vagyona évente hárommilliárd, havonta 250 millió, óránként 374 ezer, másodpercenként 95 frankot jövedelmez

PÁRIS, április 12. A „Soir” című lap ma érdekes cikket közöl, amelyben megállapítja, hogy Henry Ford, az ismert amerikai automobil-gyáros vagyona 400 millió angol fontra tehető, tehát francia frankban 50 milliárdra rug. Hat százalékos kamatozást véve alapul, Ford vagyona évente 3 milliárd, havonta 250 millió, óránként 374 ezer, másodpercenként 95 frankot jövedelmez.

Henry Ford egyébként, mint Londonból jelentik, az ottani Savoy-hotelben banketten vett részt, amelyen kiderült, hogy nemcsak a leggazdagabb, hanem egyszerűen a legszűkebb körű ember is, mivel a hozzáintézett üdvözlő beszédre 33 szóban válaszolt. Ford a banketten se nem dohányzott, se nem ivott.

A francia tudományos akadémia előtt egy tudós szenzációs eredményeit tárta fel a rák gyógyítása terén elért sikereinek

Paris, április 12. A párizsi tudományos akadémia előtt a múlt héten szenzációsan érdekes beszámolót tartott Georges Lakhowsky professzor, a Salpetriere-kórház vezetője, amely ugyan még csak csirájában élő kísérletezési folyamatról számol be, de amennyiben Lakhowsky professzor megfigyelései valóban helytállóak és azt a tudósok egy más sora is beigazolja, egy kétségkívül egészen új utak nyílnak meg az orvostudomány előtt az emberiség egyik legveszedelmesebb betegségének, a ráknak a leküzdésére.

Lakhowsky tanár előadásában, melyet a francia tudományos akadémia tagjai a legnagyobb figyelemmel és feszült érdeklődéssel hallgattak, elmondotta, hogy már hosszabb idő óta foglalkozik rákkutatásokkal, de évtizedes munkájának mindidáig hiába várta eredményeit. Végigpróbált minden különböző felfedezett új eljárást is, azonban végül is rájött arra, hogy azokon az utakon, amelyek haladni próbált, sehogyan sem tud célhoz jutni.

Három év előtt vizsgálatait az elektromagnetikus mezőnek a növényekre gyakorolt terapeutikus hatására fordította, és egész sor kísérletet végzett ebben az irányban, amelyek váratlanul a legmeglepőbb eredményekkel végződtek és egészen új lehetőségeket nyitottak meg a kutatás számára.

A professzor 30 növényt beoltott növényi rákkal, azonban az egyik növény spirális redőrtől vette körül, amelyet egy ebonitinszűrővel támasztott fel, miután abból a gondolatból indult ki, hogy a redőrt elektromagnetikus energiát fog felvenni a térből, és ezt azután a beteg növényre sugározza majd ki. A jelen pillanatban még maga Lakhowsky sincs tisztában azzal, hogy pontosan milyen folyamat megy végbe az elektromagnetikus mezőbe helyezett növényekben, de a tényt senki sem vonhatja kétségbe: a professzor eljárása teljes eredménnyel járt, mert míg a harminc rákkal beoltott növény közül az a 29, amelyenél Lakhowsky semmiféle eljárást nem alkalmazott, rövidesen rákban elpusztult, addig az a növény, amelyet redőrt-fonattal vett körül, nemcsak hogy életben maradt, hanem egyenesen egészen kivételes fejlődésről tett tanúbizonyságot.

Lakhowsky megállapításai szerint az elektromagnetikus mezőbe helyezett növénynek is kifejlődött a rákos tumor, sőt a dagamat sokszorta gyorsabban növekedett meg, mint a többinél, azonban hamarosan senyvedni kezdett, leszáradt és

lehullott, a növény pedig teljesen gyógyult.

Lahowsky a híres Gosset tanár társaságában most hozzáfogott, hogy felfedezést az állatok rákjánál is hasznosítsa, de itt még a kísérletek olyan kezdő stádiumban vannak, hogy pozitív eredményről beszélni nagyon is korai volna. Állítólag ezirányban végzett kísérletei a Salpetriere-kórház több betegénél meglepően jó eredményeket hoztak, de természetesen a rákos betegeket nem vehette egyszerűen körül redőrtékeressel, mint a rákkal beoltott növényeket, viszont aránylag egyszerű eljárást sikerült felfedeznie, amely szerinte azonos eredménnyel jár: egy rézgallért gummioldattal vont be és ezt a beteg testrésze eszalta.

Francia orvosi körökben nagy érdeklődéssel tekintenek Lakhowsky kísérletei elé és kíváncsian várják a Salpetriere-kórház főorvosának végleges beszámolóját kísérleteiről. Ma természetesen még senki sem mondhat határozott véleményt az új gyógyító eljárásról, mert ahhoz a kontrolok ezrei szükségesek, de Lakhowsky eljárását most már egy sor külföldi tudós is ellenőrzés alá veszi és így remélhető, hogy rövidesen tiszta kép bontakozik ki a francia tudós felfedezéséről.

Egy gyakorlatozó repülőgép bombája felgyújtotta a metzi erdőt. Párisból jelentik: Metz fölött légi gyakorlatozatot végzett egy francia hadirepülőgép. Egy túlmerész fordulatnál az aeroplánról a földre zuhant egy repülőbomba, amely a Metz környék hatalmas tölgyerdőbe esett. A bomba felrobbant és felgyújtotta a fák lábánál összegyűlt száraz avarréteget. Hatvan hektár égett le. A metzi katonai parancsnokság 150 utasítást rendelt ki a tűz lokalizálására.

Tiszta fátyol női harisnya . lei 77
Minden divatszínben

Egész cérnafior női harisnya . lei 73
Minden divatszínben

SIPÓS
harisnya, kecskgyű, csipke és rövidáru üzletében, — Cfuji, Calea Reg. Ferdinand 8 szám

! HARISNYA !

Kötött áru különlegességek. Kabát, mellény, angol pulover legjobban és legolcsóbban csak

Blatt-nál, — Cfuji, Fötér 13.

Irányárak:

Női melírt harisnya — lei 35
Női moulin harisnya — lei 67
Női cérna fátyol harisnya — lei 97
Női selyem harisnya — lei 87

Havannában is messzeágazó kommunista összeesküvésnek jöttek nyomára. Newyorkból jelentik: A havannai rendőrség messzeágazó kommunista összeesküvést leleplezett le, amellyel kapcsolatban száznál több letartóztatást fogatosítottak. A letartóztatottak agitátor-képző iskolát tartottak fenn és a lefoglalt rópraktókból kiderült, hogy a mozgalmat Moszkvából látták el utasításokkal. A letartóztatottak között 21 egyetemi hallgató van.

Gránát robbant a régi harctéren. Milanából jelentik: A Santa Lucia környékén lévő régi harctéren egy 15 centiméter átmérőjű gránát tegnap felrobbant. A gránát egy hadnagyot és három katonát darabokra tépett, négy másikat megsebesített.

Miss Gleyce a La Manche csatornát is át akarja uszni. Londonból jelentik: Miss Gleyce, aki nemrégiben uszta át szerencsésen a Gibraltár-tengerszoros, kijelentette, hogy megkísérli a La Manche csatorna átúsztatását is, mégpedig Londonból kiindulva. Az angol szakértők megállapítása szerint, Miss Gleyce lehetetlen feladatra vállalkozott.

A budapesti nő-szabók a kultusz-miniszter ellen. Budapestről jelentik: Az itteni nő-szabók tiltakozásra készülnek Klebelsberg kultuszminiszter legújabb rendelete ellen, amely kimondja, hogy a diáklányoknak egyenruhát kell viselniük. A szabók tiltakozása arra fog hivatkozni, hogy ez a rendelet 30 ezer női vasárlót fosztja meg őket.

A japán miniszterelnök kiáltványban van a japán népet a kommunista mozgalomban való részvételtől. Tokióból jelentik: Tanaka miniszterelnök kiáltványt intézett a japán néphez, melyben óva inti a nemzetet a kommunista mozgalomban való részvételtől. A kiáltvány szerint Japán nem zárkózik el a demokrácia követelményei elől, hajlandó beengedni az új eszméket, de ha a császári ház fennállásáról van szó, akkor a kormány a legszilárdabban el van tökéltve minden mozgalom könyörtelen elfojtására.

Megbírságotak az adófönököt. mert védelmébe vette egyik emberét. Dési tudósítónk jelenti: Érdekes ügyvel mi eset képezi pertraktálás tárgyát a dési hivatalos körökben. A számosügyet pénzügyigazgatóság még az elmúlt hónapban felszólította mindazon pénzügyi köztisztviselőket, akiknek nincs cson legalább négy középszintűük, hogy mondjanak le előléptetési jogukról. Az egyik adóköri ügynök, aki hosszú évek óta áll a kincstár szolgálatában, a rendeletre beadvánnyal válaszolt, amelyben a lemondás helyett régóta esedékes előléptetését kérte. Emiatt a pénzügyigazgatóság 200 lej bírsággal sújtotta az adóügynököt, ami róla értesítette az illetékes adóhivatal főnökét. Az adófönök azonban védelmébe vette alkalmazóját, aki leghasználatosabb embere volt és beadványban kérte a bírság felfüggesztését. Ehelyett azonban a pénzügyigazgatóság most az adóhivatali főnököt is megbírságozta 500 lejre. Ugy ennek az ügynek, mint az ominózus rendeletnek érdekes fejleményei várhatók.

Amerika új gazdasági fellendülését és szellemi megerősödését jelenti be Hoover elnökjelölt

A tudományos kutatások és kiaknázatlan természeti erők felmérhetetlen perspektívákat tárnak az ipari fejlődés elé. A munkaidő redukcióját a munkásság kötelező sportolására használják fel. Megszervezik a népoktatást

New York, április 12. Herbert C. Hoover, az Egyesült Államok kereskedelmiügyi minisztere és elnökjelöltje a lapok husvétii számában érdekesen nyilatkozott az Unió mai helyzetéről. A tanulmányos cikkből vesszük a következő részleteket:

A tudománynak — hiába akarják tagadni — óriási jelentősége van Amerika fejlődésének szempontjából. Amerikában odajutottunk, hogy a feltaláló zseninek nem kell padlászobájában laknia. Ma már meg vannak az anyagi eszközök arra, hogy minden zseniális íjra számára ösztöndíjak álljanak rendelkezésre, amelyek lehetővé teszik a kísérletzés nyugodt munkáját. És van rá mód, hogy a találmány tökéletesítését gyárak és telepek végezzék el, olyan irányban, hogy az hasznára váljék a tömegnek. Egyetemünk, különösen a műegyetemek és a mezőgazdasági akadémiák rendkívül sokat dolgoznak ezen a téren. A kémia, a közgazdaság, a gépi építés és a mezőgazdaság körül elért sikerek az utóbbi időben majdnem kivétel nélkül ezekhez az intézetekhez kapcsolódnak. Sehol a világon annyi sikerrel nem tudták egybekötni a tudományt az emberi produktivitással, mint minálunk.

Ha alaposan kutatjuk az Unió fejlődését, meg kell állapítanunk, hogy az Egyesült Államok egyes államai a tudomány alapján szervezték meg iparukat, kereskedelmüket és mezőgazdaságukat. A tudományos találmányoknak köszönhető az emberi produktivitás fokozása, amelyek megsemmisítették a Malthus-féle próféciákat. Malthus ugyanis azt állította, hogy a népesség gyarapodásával csökken az emberiség életstandardja és pedig arra a nivóra, hogy az emberek kénytelenek lesznek hetenként néhány napot koplalni. Malthus óta az emberiség jelentősen szaporodott és ezzel szemben az életstandard emelkedett. Mindez pedig ugy volt lehetővé, hogy ignévbe vettük a tudományos kutatások úján elért eredményeket.

Amerikában azonban nagyon sok természeti erő áll kiaknázatlanul. Csak rá kell mutatnom arra a tényre, hogy a déli államokban hatmillió loerőnek megfelelő vízierőnk van és ennek csak egy harmadszázadát aknáztuk ki. Most erre a vidékre gravitál az ipar és azt hi-

sporttal eltölteni. Hogy ez fizikailag és lelkileg mit jelent, azt mindenki meg tudja becsülni. Mielőtt a fejlődés meg fogja engedni a munkaidőnek további

leszorítását, nyomban bevezetjük a hosszabb tartamu sport intézményét. Nagyobb baj, hogy Amerikában a kulturális életre a multban nem helyez-

tünk elég nagy súlyt. Európában a szociális, erkölcsi és szellemi értékek megelőzték a gazdasági értékeket. Nálunk, fájdalom, a népnevelésre nem helyeztek nagy súlyt és innen van az, hogy a törvényt nálunk sokkal kevésbé respektálják, mint az európai civilizált országokban. Innen van az is, hogy a büntözés nálunk olyan nagymértű, mint talán sehol a világon. Iskoláinkat tehát most már úgy fogjuk megszervezni, hogy nemcsak gyakorlati tudással ruházzák fel a tanítványokat, hanem olyan kulturális szemmel is, amely méltó az amerikai nemzethez.

Benes cseh külügyminiszter Londonban Rothermerével fog tárgyalni

London, április 12. Benes cseh külügyminiszter személye napok óta a világpolitika érdeklődés homlokterében áll. Különösen a „Telegraph” című holland lap számára adott interjúja kapcsán, melyben leszögezi azt a felfogását, hogy nem lehet elzárkózni az igazságtalan békeszerződések revíziója elől. Benesnek ezt a nyilatkozatát külpolitikai körökben szoros összefüggésbe igyekeznek hozni Mussolini és Zalesky lengyel külügyminiszter római tárgyalásaival, amelyek egy

kisantant-ellenes államesoportosulás létrehozására irányulnak.

(Benes nyilatkozatát, mint Londonból jelentik, rendkívül szenzációt keltően hangsúlyozza alá az a tény, hogy az egyébként francia orientálódású Csehszlovákia külügyminisztere ma Londonba érkezett, ahol annak ellenére, hogy látogatásának az üdülés jellegét akarják adni, minden bizonnyal beható tárgyalásokat fog folytatni angol politikai faktorokkal. Rendkívül szenzációsan hat az

a jól értesült forrásból eredőnek látszó híradás is, hogy Benes londoni tartózkodását arra is fel fogja használni, hogy lord Rothermerével, a revíziós mozgalom hatalmas szellemi vezérével, a napokban személyesen találkozzék és vele beható tárgyalásokat folytasson a revíziós kérdéssel kapcsolatban. Benes kétségtelenül igyekezni fog Rothermere lord erőteljes magyar orientációját a kisantant érdekeinek megfelelően ellensúlyozni.

Az olasz király és Mussolini csaknem aldozataivá lettek a legújabb milánói bombamerényletnek

Tizennégy ember meghalt, negyven megsebesült. A király és Mussolini összecsiszolóztak

Milánó, április 12. Ma délelőtt nagy ünnepek közepette kellett volna megnyílnia a milánói árumintavásárnak. Az ünnepségre óriási tömegek csődültek össze, amelyek Mussolini és a királyi pár felvonulására várokoztak.

Közvetlenül a megnyitás előtt a Piazza Giulio Cesare nevű terezen egy lámpaoszlop mellett hirtelen borzalmas robbanás reszkettette meg a levegőt. A robbanás után megállapították, hogy bomba robbant fel, amely 14 ember életét oltotta ki és 40 embert súlyosan megsebesített.

A bombarobbanást követő percekben érkezett a színhelyre az olasz király autója, aki így csaknem aldozataivá lett a merényletnek. A királynak közvetlenül a lámpaoszlop mellett kellett volna elhaladnia, s hogy mégsem esett aldozataivá a robbanásnak, annak köszönhető, hogy a bomba hamarabb robbant fel. A királyi autója előtt a miniszterek, a külföldi követek és a társadalmi előkelőségek autói haladtak, melyeket a trónörökös kocsija követett.

volt ellátva, de a merénylők korábban gyújtották meg a kellelenél és így a király és Mussolini élete ellen irányuló merénylet megfiusult.

A robbanás színhelye és az egész uccsa teljes pusztulásra mutatja. A halottak egy részét a robbanás ugraszólván a falhoz kente és tagjaikat szétszaggatta.

A merénylet ellenére az olasz király a megnyitással kapcsolatos ünnepségek

minden programját betartja, kivéve a Scala színházban rendezendő díszelőadást, ahová mégsem látta tanácsosnak elmenni.

A merénylet elkövetőinek kinyomozására a legérélyesebb nyomozást indították meg. A rendőrség a merényletet a kommunistáknak tulajdonítja. A merénylet után egész Milánó városa gyászolt.

Ötvenezer dollárt örökölt, de meghalt, mielőtt az örökséget felvehetné volna

Breuer Károly volt nagyváradi kávéháztulajdonos örökségének bonyadalmas története

(Oradea-Nagyvárad, április 12. Az Uj Kelet tud.) Még a háború előtt jó néhány évtizeddel vándorolt ki Amerikába a nagyváradi Breuer család egyik tagja. Másfél évvel ezelőtt Breuer Lujza amerikai állampolgár levelet intézett a nagyváradi polgármesteri hivatalhoz, amelyben közölte, hogy nővére, Breuer Matild elhunyt és 100.000 dollárt hagyott hátra

foglalkozásával és kifőzdét tartott fenn. A hatvankét éves öreg ur, amikor megtudta, hogy 50 ezer dolláros örökségre van kilátása, kijelentette, hogy ezt az összeget elsősorban érelmeszesedésének gyógyítására fordítja, az örökség többi részét pedig a nagyváradi zsidó hitközségnek, a szentegyletnek és a palesztinai alapnak fogja adományozni, mert neki az örökségből csak annyira van szükség, hogy ő és családja hátralévő napjaiban megélhessen.

a Cirkusz c. filmben

örökségének. Közölte egyben azt is, hogy az egyik örökös, ő maga, míg a másik 50 ezer dollár örököse Breuer Károly nagyváradi pincér. A levél írója kérte a polgármesteri hivatal, hogy kutassa ki Breuer Károly hollétét.

Breuer Károly 25 évvel ezelőtt a nagyváradi mostani Royal-kávéház helyén

Urania mozgó

volt „Magyar Király”-kávéháznak volt főpincére. Később több kávéházat vásárolt. A háború után azonban, miután a kávéházi élet visszafejlődött, felhagyott

Breuer Károly a polgármesteri hivatal értesítése után örítkezésbe lépett az Egyesült Államokban lakó nővérével, egyben megbízta dr. Kun Béla nagyváradi ügyvédet, akit a román külügyminisztérium utján megkereste az összeköttetést az amerikai Egyesült Államok román követségével, hogy a hagyatéki tárgyalásokat megindítsa és az örökséget megkapja.

Ezek a tárgyalások annakidején eredménnyel is végződtek, azonban az amerikai törvények szerint az örökséget csak a végrendeletkező halála után két év mul-

jön: Robinson Crusoe

Select mozgó

szen, nem telik bele néhány év és Amerika a kémiai iparnak is központjává válik.

Ahhoz azonban, hogy ezeket az erőket kellőképpen kiaknázzuk szükségünk lesz sok műszaki emberre. Amerikában tehát még mindig jól tud boldogulni mindenki, akinek kellő technikai felkészültsége van. Iskoláink különben nemcsak a technikai munkálatok elvégzésére képesítik hallgatóit, hanem arra is, hogy az innen kikériült fiatal átvethessék az egyes államok politikai és gazdasági ügyeinek vezetését. Hogy a tudomány mit jelent a közre nézőre elég rámutatnom a tényre, hogy talán mányaink és módosított géneink segítségével az utolsó évtizedben sikerült a munkaidőt naponta egy és másfél órával redukálni. Azonban ezt a időt sem engedjük teljesen elveszésre! Az Egyesült Államokban most népszerű mintára, a gyárakban és munkahelyeken bevezették a sportkötelezettséget. Minden munkás és minden tisztviselő tanulózik naponta legalább egy órá-

jön: Charlie Chaplin

A robbanás pillanatában senkisémet tudta, hogy mi történt. A robbanás bekövetkezése után az autók megváltoztatták útirányukat s más uton igyekeztek a kiállítás pavillonjára felé. Közvetlenül a robbanás után Mussolini a királyi autójának lépcsőjére ugrott fel és hársányan a következőket kiáltotta:

— Az isten megoltalmazza felségedet! Eljen a király! Eljen Olaszország!

A király erre kezet fogott Mussolinival, megölelte és megcsókolta.

Ezután mintha misem történt volna, megnyitották a milánói mintavásárt, de az uccát, ahol a robbanás történt, katoná-
g és rendőrség szállotta meg. A utvonalon carabinieri és vadászok rögtön kördönt vontak és a robbanás színhelyére szakértők mentek ki, akik megállapították, hogy a pokolgép egy gázkandalló-berre volt felszerelve és gyújtószinórral

YA!
gességek.
pulover leg-
bban csak
11-
tér 13.
k:
— lei 35
— lei 67
— lei 97
— lei 87

szézagó kom-
jotték nyomá-
A havannai
munista ösz-
nyelvel kapso-
zotatast fog-
ttak agitator-
és a lefoglalt
a mozgalmat
asokkal. A le-
yelemi hallga-

Manche csator-
ndomból jelen-
regiben uszta
altar-tengerszo-
gekiserli a La
is, mégpedig
angol szakér-
Miss Gleyce
kozott.

bok a kultusz-
öl jelentik: Az
stra készülnek
ler legújabb
andja, hogy a
kell viselniük.
log hivakoz-
zer női vasár-

bok kiáltvány-
kommunista
lettől. Tokó-
miniszterelnök
nephez, mely-
kommunista
lettől. A ki-
zárkózik el a
elől, hajlan-
ket, de ha a
an szó, akko-
an el van tö-
nyörtelen el-

adófonókot.
yik emberét.
dekes fegyvel
s tárgyat a
A szamosme-
még az ef-
a mindazon
akiknek min
zépiskolájuk.
tetési joguk-
gynőke, aki
estár szolgál-
lvánnyal vár-
lás helyett
tését kérte.
rag 200 lei
ynókököt, ami
adóhivatal
ban védelmé-
beadványban
sét. Ehelyett
óság most
megbírásolta
lyenek, mint
érdekes fei-

va utalják át a külföldi örökösöknek. Ez a két év 1928 augusztusban telik le. Breuer Károly számolta a napokat, hogy mikor jut hozzá a tekintélyes örökséghez, azonban, ugylátszik, hogy a végzet mostohán bánt el vele, mert Breuer életében nem tudott hozzájutni az örökséghez. Breuer Károly ugyanis, aki négy héttel ezelőtt érlelmeszedésének gyógyítása céljából a nagyváradi zsidó kórházban ápoltatta magát, szerdán este meghalt. Ezek szerint az 50 ezer dollár örökséget, amely augusztusban lesz esedékes, az özvegy fogja megkapni.

Az ünnep két halottja

Peszach utolsó ünnepnapján Kolozsvár ortodox zsidó temetőjében két sírt ügyítették és zárták le. Két ember sors szakadt ketté. Zsidó fájdalommal és tragikummal tele sorsok, amelyek egészen közelről érintik az Uj Kelet szerkesztőségét. Két kollégánk szülője: Kugel-Barzilay István édesanyja és Kaszner Rezső apja lávóztak hírletlen az évek sorából.

Váraként, néhány nappal ezelőtt hozták után halt meg Kolozsváron öv. Kugel Jakabné, született Singer Josefina élete negyvenkilencedik özegegyedsége tizenkettedik évében. A leggyöngédebb anyja volt, aki fiának minden iródmáni meggyűlölközését ujjongó szeretettel figyelte és boldogan gondolt arra az időre, amikor fia beérkezett írni lesz.

Kugelné néhány nappal ezelőtt hozták Déváról Kolozsvárra, ahol a Park-szematóriumban megoperálták. Már ugylátszott, hogy a múltól renibetörzsa és szinte derűsen beszélgetett fiával, aki napokig alig hagyta el a beleg ágyát, amikor egy régóta lappangó rákos kór felszabadulásával eldőlt a beleg sorsa. A fiatal, szép és okos asszony néhány óra alatt örökre elszenderült a szematóriumi ágyon. Szemeit két fia, László és István fogták le. Szerdán délután három órákor temették az ortodox temető halottas házából, ahol két fián és az Uj Kelet szerkesztőségén kívül állító rokoncsága kísérte utolsó útjára.

Kaszner Rezső kollégánk apjának, Kaszner Izáknak halála megrendítő körülmények között következett be. Peszach heledik napján, a Friedmann-féle imaházban muszafnál előimádkozott és felolvasta a Tóra megfelelő szakaszát. Alig fejezte be ezt a funkcióját, amikor hírletlen fejéhez kapott és leszédült. A szerencsétlen embert agyvérzés érte. A jelen voltak észlelgetni próbálták, de minden kísérlet hiabavalónak mutatkozott. Kaszner Izák nem nyerte vissza eszméletét. Gyorsan a Park-szematóriumba szállították és a tragikus véletlen úgy hozta, hogy éppen akkor vitték le öv. Kugelné holttestét, amikor Kaszner Izákot vitték fel haldoklóba. Kaszner Izákon a gyorsan megkezdett operáció sem tudott már segíteni. Meghalt és holttestét átvittek a Ferencz József-ut 140 szám alatti gyászházba, ahonnan csütörtökön délután három órákor temették. Az ünnepre való tekintettel nem

tartottak gyászbeszédet felette és a kóporsót a hosszú uton felváltva vitték részint hozzátartozói, részint Kaszner Rezső barátai és barissziánus társai.

Kaszner Izák 53 éves volt. Tekintélyes zsidó kereskedő volt, fiatal korában a pozsonyi és frankfurti jesivák jeles növendéke. Jámbor és puritán életével közbecsületet szerzett városszerte. A háborúban szerzett vesébaja miatt már régóta gyöngékedett, azonban senki sem gondolhatott ilyen váratlan tragikus fordulatra. A család iránt az egész városban óriási részvét nyilvánkozott meg és

temetésére nagy számban jöttek el. A temetőben apja lábához helyezték örök nyugalomra. Özvegyén és Rezső fián kívül Ernő és Gyula fiai gyászolják. Gyula már évek óta Palesztinában él, ahol a hajfai Neser cementgyár tisztviselője.

„A külföldi kölcsön utolsó akadálya is elhárult“

Bukaresti lapjelentések szerint rendezést nyert a háború előtti román járadékok ügye

Bukarest, április 12. A „Dimineața” szerint a kölcsön megkötésének egyetlen akadálya is elhárítottak tekinthető. Ez a háború előtti román járadékok ügye. A román kormány elvileg hozzájárult a francia kézben levő értékpapírok fokozatos revalorizálásához egész az aranyparitás helyreállításáig. A kvótáról még folytak a tárgyalások, amelyek befejezése után megkötik a 80 millió dolláros kölcsönt. Beavatott körök szerint a kölcsön kibocsátási árfolyama 85, a kamat hét és fél százalék lesz. A „Dimineața” cikke

megerősíti azt a német lapjelentést, melyről mai vezércikkünkben megemlékeztünk. Eszerint a kormány csakugyan olyan súlyos feltételek mellett kaphat csak kölcsönt, amelyeket egyetlen más európai állammal szemben sem támaszt a külföldi piac.

A kölcsönre vonatkozólag az „Adevărul” úgy értesül, hogy azt inkább Franciaország, mint Amerika üti nyelbe. A Francia Bank hajlandó önmaga átvenni az egész kibocsátást, garantálva is azt arra az esetre, ha az amerikai bankok

angol befolyás alatt nehézségeket tapasztanának. Az angol bankok közül a Schröder konzorcium van a kölcsön ellen követelve, hogy előbb a kötvényeket a román kormány megsemmisítettségnek deklarálta, mert a békeszerződések szerint az ellenséges kézben levő papírok annulláltak. A papírokat a németektől az angolok vették meg és követelik azok kifizetését. A lap úgy tudja, hogy ezek a nehézségek is elsimulnak és a kölcsön majus első felében létrejön.

Csak zárt teremben és meghatározott számú delegátussal engedélyezik a gyulafehérvári gyűlést

A mai minisztertanács. Ülést tartott a kormány kisebbségi bizottsága

(Bucuresti-Bukarest, április 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt minisztertanács volt Bratianu Vintila elnökletével. A tanácskozáson Duca miniszternek üdülő szabadságot engedélyeztek, amelyet a miniszter külföldön fog eltölteni. A szabadság Szt. György napjáig tart. Eddig az ideig a kül- és belügyi tárcát Argetoianu fogja vezetni, míg az igazságügyet Dimitriu veszi át a külföldre utazott Stelian Popescu helyett. Elhatározta a minisztertanács, hogy a költségvetési fölöslegről 5 milliót a curtea de argesi, 10 milliót a nemzeti park karbantartására fog fordítani.

A minisztertanács után nem adtak ki hivatalos közleményt Gyulafehérvárra vonatkozólag. Nem hivatalos értesülés szerint a kormány elhatározta, hogy engedélyezi a kongresszust, de csak zárt teremben és a delegátusok megállapított számának részvételével, azonban nem engedélyezi szabad ég alatti népgyűlések formájában.

Ma délutánra összehívták a kormány kisebbségi bizottságát, melynek tagjai Lapedatu, Angelescu és Tatarescu, hogy különböző kisebbségi kérdésekkel foglalkozzék.

A politikai élet majdnem összes ve-

zérei egyébként már elutaztak a fővárosból. Averescu Severinbe utazott Maniu és Michalache ma indultak családjaik körébe, Duca szintén elutazott Olaszországba. Bratianu Vintila Mihail tiben tartózkodik, ahol az ünnepeket tölti.

A nemzeti parasztpárt vezérlőbizottsága elrendelte, hogy valamennyi képviselőtagja kerüljön be utazók a gyulafehérvári kongresszuson való részvétel, közölve, hogy azt minden körülmények között megtartják akár engedéllyel, akár anélkül.

Hatvanhárom bombarebbanás, számos sortűz után, a „cowboy-polgármester” helyett a „bűn ellenségét” választották meg Illinois állam kormányzójává

Chicago, április 12. Hónapokon át tartó kortharc után szerdán végre az urnák elé járult Illinois állam polgársága hogy új kormányzót válasszon. Illinois állam fővárosa tudvalevőleg Chicago és így a választási harc természetesen tiszszerte hangosabb volt, mint bármelyik más amerikai államban, hiszen egymásután robbantak a bombák, ropogtak a sortűzek és kattogtak a gépfegyverek Chicago utcáin a korteskedés ideje alatt Október közepe óta nem kevesebb, mint 63 bomba robbant fel Chicagóban és a halottak és sebesültek száma beillik egy kisebb fajta esata áldozatainak is. A rendőrség teljesen tehetetlen volt az erőszakoskodásokkal szemben és végül is annyira kieleződött a helyzet, hogy nyílt utcán a legnagyobb nyugalommal szedték elő a szemben álló pártok hívei a pisztolyokat, puskákat, sőt gépfegyvereket anélkül, hogy a rendőrség beavatkoznia merészkedett volna.

Két párt állott szemben a választásokon. Az egyik Emmerson jelölte a kormányzói székbe, a másik pedig Smallt, akit Big Bill Thompson, Chicago cowboy-polgármestere szeretett volna Illinois állam elén látni. Big Bill Thompson

Jelöltjével szemben Emmerson táborát Dennen szenátor vezette, aki választási zászlajára azt tűzte ki jelszól, hogy Chicagot meg kell tisztítani végre a bűntől, már pedig ez nem sikerülhet másképp, mint hogyha Big Bill Thompson rezsímjével végleg szakítanak a választók. Chicago cowboy-polgármestere, aki egész Amerika derűltége közepette, mint ismeretes, az ősszel egyszer megígérte, hogy „meghuzza az angol király orrát”, erre azzal felelt, hogy éppen ő tartja fenn egyedül a rendet és a nyugalmat Chicagóban, mert az állami hatóságok és szervezetek tíkos szövetségétsársa a bandavezéreknek.

Big Bill Thompsonnak, úgy látszik, nem sikerült tulságosan meggyőznie a

választókat erről az állításáról és így történt azután, hogy a kormányzóválasztáson pártja döntő vereséget szenvedett, annak ellenére, hogy a polgármester kijelentette, hogy ha nem győznek az Illinois állambeli választáson a jelöltjei, fémond Chicago polgármesterségéről. Miután az eddigi eredmények szerint Emmerson közel felmíllió szótöbbséggel került ki győztesként a választásból, Chicago polgársága, úgy látszik, nem lehet tulságosan elragadtatva cowboy-polgármesterétől és nem retten vissza még attól sem, hogy megváljon tőle.

— Coolidge tizenötmillió kütönhitelt kért a kongresszustól. Washingtonból jelentik: Coolidge elnök tegnapi üzenetében a kongresszustól tizenötmillió dollár kütönhitelre kért felhatalmazást, amelyet a kormány a háborúban lefoglalt és most felszabadított idegen vagyonok visszafizetésére akar felhasználni.

Hirdessen az Uj Keletben

Málnási Mária forrás természetes alkalikus sós gyógyvíz.

A legjobb nyálkaoldó szer! Gyomorégést azonnal megszüntet. Kutkezelősség: BRAȘOV (Brassó). Főlerakat:

Rognár és Szántó Erd. Keresk. R. T. Cluj. Telefon: 3-32 és 72.

Butorárleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemünk munkásait foglalkoztathassuk, ha tehát

olsó és jó butort

Büsendorfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,

akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár rt.

hatalmas raktárait. Hitelekpes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

ban jöttek el. A te-
helyezték örök nyu-
s Rezső fián kívül
gyászolják. Gyula
finában él, ahol a
nyár tisztviselője.

Itt
óttl román

nehézségeket k-
ol bankok közül a
van a kölcsön ellen
a kötvényeket a
semmissítettnek de-
szedések szerint az
papírok annullál-
nemetektől az an-
követelik azok kifí-
ja, hogy ezek a nek
és a kölcsön mő-
jön.

zott
yulafe-

bizottsága

r elutaztak a fővá-
Severinbe utazott
e ma indultak csa-
ca szintén elutazot
anu Vintila Mihaes
ahol az ünnepeket

part vezérlőbizott
valamennyi képvis-
utazzék és készíts
kongresszuson vál-
gy azt minden kö-
egtartják akár en-
ül.

titásról és így tör-
kormányzóválasztá-
ségeit szünetelt
a polgármester ki-
m győznek az Illé-
son a jelöltjei, fé-
mesteregeről. Mi-
ények szerint Em-
szótlóbbággal ke-
választásból, Chic-
tszik, nem lehet
va cowboy-polgár-
ven vissza még ak-
jon tőle.

millió kütönhitel
Washingtonból
ok tegnapi üzene-
ól tizenötmillió
rt felhatalmazást
a háboruban le-
adított idegen va-
re akar felhasz

Uj Keletben
gyógyviz.
zúntet. Kut-
ton: 3-32 és 72.

Egyszerre gazdag ember lesz, ha a szerencséséről **Kosicei**
UNGÁR Bankháztól
(Kosice, Malom-u. 20. szám)
egy cseh-slovák áll. osztálysorsjegyet vásárol. A legkedvezőbb nyereségi esély. A fele a sorsjegyeknek okvetlen nyer. A nyereségek készpénzben, minden levonás nélkül lesznek kifizetve. A főjáték az ötödik osztály most kezdődik f. hó 26-án és egész május hó 23-ig tart. Csaknem 100.000 nyereségy, kb. **ötven** millió korona értékben kerül most kiadásra. Szám: nagy főnyereségy. Kedvező esetben két milliót nyerhet. Rendeljen azonban, míg a készlet tart. 1/2 sorsjeggy ára kc. 50, 1/4 ára kc. 100, 1/8 sorsjeggy ára kc. 20. Egy egész sorsjeggy ára kc. 400. **Magyar Bankház** Kosice, Malom-u. 20.

— **Kiöntött Kisázsia legnagyobb folyója.** Londomból jelentik: Kisázsia legnagyobb folyója, a Saihan, mely Törökország új fővárosán, Angorán keresztül folyik, tegnap kiöntött és hatalmas károkat okozott a földrendés által amugy is agyonsújtott vidéken.

— **A nagyváradi Chevra Kadisa nyilatkozata.** Az Uj Kelet február 15-iki 17-iki és 19-iki számaiban foglalkozott a nagyváradi templomrombolások fény képeinek forgalombahozatala miatt esz közölt letartóztatásokkal és ennek kapcsán többek neve került forgalomba, mint akik a fejelentést tették a fényképek ellen. Minthogy az Uj Kelet febr. 19-iki számában Blum Zsigmond Spitz szentegyleti főtitkára vonatkozólag is a következő megjegyzést tette „Spitz főtitkárnak ebben az ügyben velt szerepe is tisztázásra szorul, bizonyos körökben egyenesen azt a gyantú táplálják Spitz ellen, hogy esendes társ volt az egész fénykép-ügyben”, ennek folytán vizsgálatot vezetünk le a főtitkár ellen és nyugodtan állíthatjuk, hogy a képügyben társ nem volt, a fejelentésről előzetes tudomással nem bírt és mikor tudomására jutott, azt a leghatározottabban elítélte és eljárása ezen ügyben korrekt volt. Mikor fentieket nyilvánosságra hoztuk, kérjük Erdély zsidóságát, ne fossza meg támogatásától kórházunkat, mert az sem utasítja el ajtajától a bebocsájtást kérő zsidó betegeket. A nehéz idők fokozott kötelezettségeket rónak kórházunkra, mely köteletségének csak Erdély össz-zsidóságának pártfogásával képes megfelelni. Oradea, 1928 április 2. Leitner Lázár szentegyleti elnök.

* **Tüdőbetegek kérjenek ismertető füzetet,** a mindenesetben csodálatosan bevált Antiphtysin államilag engedélyezett tüdőbaj elleni gyógyszeréről. Díjmentesen küld az egyedüli képviselő: Osváth-gyógyszertár Tg.-Mures.

— **Portugáliában vége a bikaviadaloknak.** Lisszabonból jelentik: Portugáliában a kormány rendelkezéssel tiltotta be mindazon bikaviadalok rendezését, melyekben — ősi szokás szerint — a bikákat leszúrták. A humánus rendelkezés nagy feltűnést keltett.

— **Mükedvelő előadás.** A Kolozsvári Egységes Szervezetek Kulturbizottsága f. hó 15-én, vasárnap d. u. 4 órai kezdettel az új Munkás-Otthon nagytermében Piata Carolina 2. szám alatt nagyszabású mükedvelő előadást rendez. Az előadás sikerét Karinthi Frigyes Büvös szék című bohózatán kívül biztosítja a műsor többi száma is.

— **Borzalmas családirtás Stettinben.** Stettinből jelentik: Ludovszki városi tanácsos felesége mialatt férje a hivatalában volt, odahaza a lakás valamennyi gázcspáját kinyitotta és három leányával együtt megfuladt. Amikor a család-fő hazaérkezve, betörte a lakás ajtaját, már csak legkisebbik gyermeke élt. Az asszony borzalmas cselekedetének okát sejtetni sem lehet.

— **Hitközségi választások Bánffy-hunyadon.** Bánffy-hunyadról jelentik: Mint minden évben, ezidén is a husvét felülnepék alatt zajlottak le a hitközségi választások Bánffy-hunyadon. Az eddigi előjáróság, élén Zichermann Lajos elnökkel, lemondott. A közgyűlés egyhangulag ismét a régi vezetőséget akarta megválasztani, azonban a lemondott elnök ragaszkodott szándékához. A jelölőbizottság javaslatára azután megválasztották első elnöké Czöbel Mórt, második elnöké Heilprin Józsefet. A hitközségi választások után ejtették meg a Chevra Kadisa vezetőségének megválasztását. Elnöké a huszont év óta működő Weisz Sámuel választották meg újra. A megválasztott elnök felolvasta a kolozsvári Chevra Kadisa átiratát, amelyben kéri a zsidó kórházhoz való költség-hozzájárulást. A Szent Egyet elhatározta, hogy a tagok járulékát felemeli 25 százalékkal és ezt az adó többletet följárulják a zsidó kórháznak.

— **Vakmerő szökés a börtönből.** Perlinből jelentik: Graul Ottó kommunista író már néhány hónap óta ül hazaárulással a moabiti fogházban. Az író tegnap meglátogatta a menyasszonya és így a cellájának az ajtaja nyitva volt. Ekkor a folyosóról két ismeretlen fiatal ember hirtelen beugrott a cellába, kiragadták a foglyot, félrelökték az őrt, akinek a puskáját már előbb eldugták és mindhárman kirohantak az épületből. Az összesített fogházőrség már nem tudta elfogni a menekülőket, akik kirohantak a börtönépületből, mielőtt a kauörtség megkapta volna a telefonjelezést, hogy az ajtókat csukja le.

— **A nemzetközi sajtókiállítás zsidó szekciója.** Ez év májusától kezdve októberig Kölnben nemzetközi sajtókiállítást rendeznek, amely plasztikusan fogja mutatni a világsajtó fejlődését és mai helyzetét. A sajtókiállításban részt fog venni minden kulturállam. Politikai pártok, szociális szervezetek és minden nagyobb testület, amely sajtó útján hirdeti eszméjét, beküldi erre a kiállításra termékeit, hogy fogalmat adjon arról a munkáról, amit szellemi és technikai téren fejlesztett ki. A zsidó sajtó, — mint ismeretes — ezen a kiállításon külön fog szerepelni. A világ zsidó sajtójának pavilonját már fel is állították. Egyszerű, kissé keleties stílusban emelt épület, homlokán a Dávid pajzsral, a lobogója pedig kék-fehér. A zsidó szekció rendezői egyesületet alapítottak ezen a címen: Verein Jüdische Sonderschau der Presse, 1928. Köln. Az egyesület most felhívásokat bocsátott ki. A felhívás alá a zsidó közélet legjobbjai írták nevüket. New-yorkból Cyrus Adler professzor, Londonból Elkan Adler, Berlinből Badt miniszteri tanácsos és Georg Bernhardt író szerkesztő. Frankfurtból Martin Buber, Albert Einstein, Bukarestből dr. Nimerower íróbbi. Az egyesületi díjak befizethetők az Uj Kelet kiadóhivatalához, ahonnan továbbítják azokat.

SPORT

A ROMÁN HUSVÉTI ÜNNEPEK SPORT-PROGRAMJA

A Haggibbor vasárnap és hétfőn Marosvásárhelyen játszik, ahol ellenfele az MSE és a Maros lesz. A Haggibbor legutóbb mutatott igen jó játéka után reméljük, hogy szép sikerrel fogja képviselni a zsidó színeket.

KOLOZSVÁRON

A vasárnapi és hétfői husvét ünnepeken a kolozsvári labdarugócsapatok érdekes körmérkőzést tartanak a Románia által felajánlott serlegért. Vasárnap a CFR a KMSC-vel, utána a KAC a Románia-val mérkőzik, míg hétfőn a két győztes és két vesztes csapat játszik.

Felemlük a bírói díjakat. Az AAFAR központi bizottsága azzal a tervvel foglalkozik, hogy felemeli a bírói tiszteletdíjakat. Az I. oszt. bajnoki mérkőzések bírói díja 300 lej, II. oszt. és ifjúsági bajnoki mérkőzéseké 200 lej, barátságos mérkőzéseké 100 lej lenne. A bírói díjaknak felemelését ajánljuk azoknak szíves figyelmébe, akik a romániai amatőr labdarugás hívei és szószói.

NAGY JÁTEKERŐT KÉPVISEL A TÖRÖK VÁLOGATOTT CSAPAT

A Romániába utazó török válogatott csapat Zágrábban 2:1 arányú vereséget szenvedett Jugoszlávia csapatától. Ujabb jelentések szerint az otthon játszó jugoszlávok csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudták kicsikarni a győzelmet az öt tartalékkal szereplő török csapat ellen, mely legjobb játékosait Románia elleni mérkőzésre kimelte. A török csapat legutóbb a prágai Slaviat 4:1-re győzte le, a Spártával elődöntőben játszott. A bolgár válogatott fölényes játék után 3:0 arányban győzte le egy héttel a jugoszláv-bolgár mérkőzés után, amikor a Romániát 3:0-ra verő jugoszláv csapatnak csak 2:0 arányban sikerült a bolgárok felett győzedelmeskedni. A Románia ellen komplementül fellálló török csapat tehát feltétlenül nagy játékerőt képvisel és ugy a Kinizsi, mint az országos válogatott csapat csak teljes erőfeszítéssel, lelkes és jó játékkal számíthat győzelemre.

A magyar proficsapatok vasárnapi bajnoki mérkőzései. Budapest, Hungária — Bástyá, Ujpest — Vasas, III. ker. — Budai 33-as, Kispeszt — Ferencváros. Szombathely, Sabaria — Boeskey. Miskolc, Attila — Nemzeti.

Ruhák
legdivatosabban készülnék
Aron Davidovici
Calea R. Ferdinand
32.

Saját orvosa elegendi, hogy csak **„OLLA”** használat. Ugyeljen az **„OLLA”** névre

A legszebb legolcsóbb legelegánsabb
nyomatványokat
megrendelhetni a
Cartea Românească
nyomdai műintézetnél — Cluj
Calea Dorobantilor No 14—16.
Kérjen árajánlatot

Feltámadt

az a korszak, mikor kevés pénzzel is sokat és jól vásárolhat a

Parisien Magazin

dus készletű raktárából mert a különböző áruosztályok

teljes kiárusítása

tovább tart és mindenki bejuthat, hogy

féláron alul

szerezhesse be a maga és családja szükségletét. Ezen a héten eladásra kerül az eddig visszatartott értékes és változatos

csipkekészlet is.

Minden hölgy

hódító és elegáns lesz, de legyen az

első a sorban!

— Tisztujítás a desji hitközségnél. Tu dósítónk jelenü: A desji ortodox hitközség folyó hó 8-ikán, vasárnap tartotta meg tisztujító közgyűlését. Friedmann Izsák chnoklete alatt. A zárás-madás tudomásulvétele és a felmentvény megadása után a közgyűlés újlág Ordentlich erencet választotta meg elnöknek, alelnök Schönberger David, főgondnok Fülöp Elek, gondnok Albert Lázár, pénztáros Katz Mihály, gazda Klein Samu lettek. A képviselőtestületbe Rosenzweig Jakab, Ágal Andor, Friedmann Izsák, Weinberger Jónás, Schwarcz Berl, Noé Izidor, Schlásinger Jakab, Friedmann Herman, Polover Jakab, Fesztinger Náthán, Majrovits Miksa kerültek be tagokként.

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

Mindenki **kostolja meg**
Dreher
HAGGENMACHER
tavaszi söréit!

Közgazdaság

Sulyos anomáliák a hiányos áruküldemények elvámolása körül

(Cluj-Kolozsvár, április 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagyvárad gazdasági körét Florián volt szatmári, jelenleg nagyvárad vámfőnöknek egy olyan hatásköri tultengése tartja igazolomban, amely éles fényt vet arra, hogy milyen uton teszik tönkre Erdély kereskedelmét. Tizenkétezeröttszáz zsákról van szó, amelyet a Mezőtelegdi Gipszgyár rendelt Bécsből és amelyet a vámfőnök március 21-től április 3-ig tartott vissza különböző ürügyekkel s vezetékekkel, mialatt a gyár kénytelen volt emiatt szünetelni.

A vámanomáliák azonban sokkal kiütőzőbb változata esett meg a napokban egy kolozsvári textilnagykereskedővel és mint szállítókörökből értesültünk ez az eset valóságos rendszerré lett a vámadminisztrációban. A szóbanforgó kereskedő nagyobb tétel árut rendelt külföldről. A vámszabályzat szerint minden importált árut a fuvarlevél alapján megvizsgálják a határon és erről ugynevezett tranzitíratot állítanak ki, amelyet az érkezési állomáshoz továbbítanak. Az áru megérkezésekor a kereskedő vámdéklációt állít ki, amelyet összehasonlítanak a tranzitíratokkal. A legtöbb esetben, így az adott esetben is az áru hiányosan érkezett meg. Ez a hiány vagy a feladóállomáson, vagy az érkezési állomáson végzett téves mérlegelés folytán, vagy pedig olyan módon állott elő, hogy az árut a határtól az érkezési állomásig való uton, tehát a CFR-nél megdézsmálták. Az így mutatkozó hiány miatt a régi vámtörvény alapján az importált árut a vámtétel ötszörösére bírságozzák. Nagyon gyakran megeskik, hogy a csomagolásra használt anyag megron-

gálásából, vagy egy értéktelen dotoz elkallódásából származik a hiány, mindamellett a vámbírságot a hiányos küldeményben talált legmagasabb vám alá eső árúja után állapítják meg. Az adott esetben egy olyan ládáról volt szó amelyben vászon és selyemáru érkezett és annak ellenére, hogy a selyem hiánytalanul érkezett meg, a bírságot mégis a selyem vámjára szerint rótták ki a kereskedőre, azon a címen, hogy hamis deklarációt adott be.

Ott, ahol a hiány kétségtelenül a CFR hibájából állott elő, a kereskedő kártérítési igényrel lép fel a vasutal szemben. Csak hogy a legtrikább esetben értelt ezzel. A hivatalos eljárás ugyanis az, hogy az érkezési állomás a hiány megállapítása után az összes vámiratokat visszaküldik a határvámhivatalhoz és ez utasítja azután az illetékes adóhivatalt a vámbírság behajtására, ami két hét alatt megtörténik. Ezzel szemben hónapokig tart, amíg a kereskedő megkapja a vasut ellen indított kártérítési perhez szükséges iratokat és mivel a vasúti szabályzat értelmében a CFR ellen csak egy éven belül lehet ilyen igényrel fellépni, az esetek legtöbbször az importőr kiesik a terminusból. Néha a pénzügyigazgatóság, ha bebizonyítják, hogy a hiány a CFR hibájából állott elő, elengedi a bírságot és csak a rendes vámmilletéket követeli, de azt is a kereskedőn hajtják be, mert sokszor egy évig is eltart, amíg a CFR a kártérítési összeget folyósítja — a vámhivatal részére, amely ilyenformán kétszeresen bevételzi a vámmilletéket olyan áru után, amelyet be sem hoztak az országba.

Részletekben fizethetik meg a likörgyárak a szeszdóhiteleket. Az új szeszszim folytán a likörgyárak egy része által igénybe vett szeszdóhitelek megszüntek és ezeknek a tekintélyes összegeknek befizetése most lett volna esedékes. Tekintettel arra hogy a legtöbb esetben milliók összegről van szó, amelynek az üzleti forgalomból való kivonása sulyosan érintené az érdekelteket, a Likörgyárosok Országos Szövetségének intervenciójára a pénzügyminiszter hozzájárult, hogy a szeszdóhiteleket 12 egyenlő havi részletben törleszthessék a gyárak.

A magyar textilgyárak közös exportirodát állítanak fel. Budapestről jelentik: A magyar kötszövgyárosok más hosszabb ideje tárgyalnak az egyezmény megvalósítása ügyében. Azonban ezek a tárgyalások, dacára a legnagyobb erőfeszítéseknek, még mindig csak kezdetleges stádiumban vannak, de azért remélik, hogy ezek a tárgyalások mégis rö-

videsen telő alá fognak kerülni. A belvárosi piac megszervezésével párhuzamosan a tárgyalások a kötszövgyexport kérdésének megvalósítása ügyében. A gyárosok körében az az óhaj merült fel, hogy a kötszövgyárosok az exportot közös szerv útján intézzék el, amelynek irányítását egy bizottság végezné és külföldön ügynökök útján képviselhetné magát. Az export megszervezése felfoldítaná a kötszövgyipart és újra az összes gyárak teljes kapacitásukban dolgozhatnának. A magyar kötszövgyipar már olyan fejlett, hogy felveheti bármely külföldi állammal a versenyt, ugy minőség, mint árak tekintetében is. Legújabbban egyik vezető budapesti gyár a legutóbbi napokban Romániával nagyobb tranzakciót kötött le és sikerült egy nagy tétel árut elhelyezni. Románia allandóan érdeklődik a magyar kötszövgyárakkal iránt és lehet, hogy a néhány év óta szünetelő üzletet újra fel lehet lendíteni.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt.

GLUJ, PIATA UNIRII 7. szám
 Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár Marosvásárhely és Nagyváradon. — Saját tőkéi 35 millió lej.
 Affiliált intézetek: Tordaaranyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Kereszturon, Szászrégenvidéki Takaré- és Hitel r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B.-huayadon. — Mindenbankügyletet legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. Arurak árai a vasut mellett.
 Betéteket elfogad

Nagy állami és magánberuházások Magyarországon. A négy év óta stabil valuta felett rendelkező Magyarország ma már ugy az iparosodás, mint a mezőgazdasági belferjes gazdálkodás terén szembeálló haladást mutat. Az ország ezidőszert jórészt még a nagy beruházások korszakát éli, amit mi sem bizonyít jobban, mint az a tény, hogy Magyarország 1927 évi külkereskedelmi mérlege már egy 350 millió pengős behozatali többletet mutatott fel. A beruházásokkal kapcsolatban részben külföldről behozott iparekek kiválasztása és beszerzése körül az immár 23 év óta fennálló Budapesti Nemzetközi Vásár nagyfontosságú szerepet visz. Az ezidén április 28-tól május 7-ig tartó budapesti vásárnak ezáltal azonban még különösen az a tény is kölesönöz nay fontosságát, hogy most már az üzemeit kiépítő magángazdaságon kívül a kormány, valamint a vidéki és községi intézőkörök is nagyarányu beruházásokat határoztak el. A vásár az ezen hatóságú beruházásokkal kapcsolatos főbb szakmai körök részére épp ezért az idén külön kiépített nagy csoportokat rendez.

Nagyszében felé irányítják a Regátba szülő erdélyi áruszállítványokat. Tudvalevő, hogy a predáli vonat túlterheltsége miatt a CFR vezérigazgatósága nemrég korlátozta a Brásón át lebonyolításra kerülő áruforgalmat Erdély és a Regát között. Ennek ellenére a kolozsvári, szatmári és aradi felügyelőségek területéről indított szállítványok miatt a brassói körzetben torlódás következett be. A forgalmi akadályok kiküszöbölése érdekében a CFR vezérigazgatósága úgy intézkedett, hogy az Erdélyből a Regátba küldött szállítványokat további intézkedésig Kiskapuron és Piatra Olton át irányítsák. Az előállatokkal és importárukkal megrakott vagonok továbbra is Predealon át fogják továbbítani. A kerülővel továbbított áruk után csak azt a fuvardíjat kell fizetni, amely a Predealon át történő szállítás esetén fizetendő.

Felhívás!

Értesítem a t. vevőimet, hogy ort. kóser szálmagyarámat ugyanúgy átalakítottam és így abban a helyzetben vagyok, hogy legkitűnőbb minőségű szálmait, valamint az összes e szakmába vágó hentesneműket szállíthatok naponta frissen a legolcsóbb árban. Mért is kérem szives partfogásukat és vagyok kíváló tisztelettel

Ifj. Pál Márton
 Cluj, Piața Mihai Viteazul 25.

Model 92 és Portable **REMINGTON** Model 92 és Portable
 a világ legjobb írógépeit
 Révész Ernő, Targu-Mures.
 Kérjen ajánlatot!

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE SI FABRICA DE CONFECTIONI DE HARTIE

CARTEA ROMANEASCA

S. A. SUCURSALA CLUJ.
 CALEA DOROBANTILOR 14-16.

TIPOGRAFIA:

Executa cu deosebita ingrijire tot felul de imprimare pentru Banca, Industrie si Comert, precum: Hartie de Corespondenta, Facturi, Plicuri, Carti postale, Circulari, Preturi curente, Registre, Carti de adresa, Carti de visita etc. De asemenea executa tot felul de Imprimare pentru Autoritatile publice, Brosuri, Publicatiuni de orice fel, Reviste, Ziare, etc.

LINIATURA MECANICA:

Executa cu acuratete si exactitate tot felul de Liniatuara pentru Registre speciale de Contabilitate pentru Banca, Industri si Comert, etc.

LEGATORIA:

Leaga tot felul de volume, Carti, Brosuri, Planuri, pentru Biblioteci si Particulari.

FABRICA DE CONFECTIONI DE HARTIE:

Produce: Registre p. Contabilitate, tot felul de caete pentru Scoala, Blocuri p. desen, Carnete, Plicuri, Hartii liniate, etc.

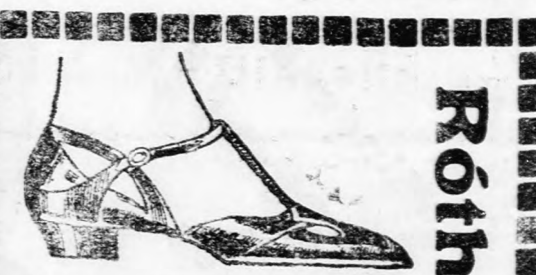
Esőköpeny . Lei 900
 és feljebb

Trench-Coat Lei 3500

Neumann M. Cluj
 férfi- és fiuruha-áruháza Fötér 14.

Gyermeke ellen vétezik, ha

gyermekruha
 szükségletét nem
Glantz Szidi
 gyermekruha divatszalonjában csináltatja Fötér 10.

Róth
 cipészud Szép-utca 2. szám alatt készítenek a legújabb divatú
 cipő kiö nlegességek

TÖZSÉDE

DEVIZAK	Kolozsvár	Valutapiac 1928 április 12 (Rador)							
		Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárát						
Zürich	3100-3110	—	—	4900	3105	1103250	13697	650	192725
Newyork	161-16150	51893	51890	2540	16075	57240	71060	3375	—
London	786-747	253362	253362	12402	781	279475	347025	16476	—
Milano	634-640	2043	2043	—	137	225375	279775	13290	48825
Prága	55-850	279950	2738	134	856	302125	3749	17832	39375
Budapest	478-479	1538	1538	—	80	169650	210562	—	52787
Belgrad	2820-2830	505 50	9085	—	2840	—	—	—	26650
Bukarest	—	91325	91325	—	280	—	12410	58 50	—
Varsó	—	32650	326	2595	—	1 0750	125057	5936	17625
Bécs	2260-2270	5820	820	—	1830	35 50	446	2135	13
Berlin	38,0-3855	7305	7305	—	265	642250	7967	37860	—
		12411	12410	—	3855	8035	—	47470	—
						4369250	16933	8073250	—

Száz lei árfolyama Zürich (uto) —, Páris 1595, Budapest 35950, Bécs 44600, Prága 2135.

ISTEN, EMBER, ÖRDÖG

Ira: Jakob Gordin

— Dráma 4 felvonásban. —

Fordította: Szabó Imre

Pesze: Biz én nem bánom. Ha már eljött chanuka ünnepe, akkor csak tartuk meg a szegények bálját. Az ötödik gyertyácskát gyújtjuk, ilyenkor a jomóduknál pesenyét adnak és mézzel sültöt kalácsot, csak hogy mi olcsóbban csináljuk. Nincs libazsirunk, nincs finom fehér lisztünk, de van friss heringünk és van nagyszerű hagymánk... Jaj a fogaim!

Cipe: Nagypapa szokta mondani: a hering vágva jó, a krumpli sültve jó!

Leizer: Fogfájás tormával, az az én esetem. De gyere csak ide, Cipele, sugjál valamit a füledbe. (Odamegy a leányhoz és sugja): Csend, pszt, pszt! Nem kell busulni, van egy egész koszorú fügünk és van borunk!

Cipe: (felkacag) Ó, nagyszerű, imi fogunk és milyen vidámak leszünk!

Pesze: Ide hallgass! Még valamit mondok. A bácsikád máma fejezi be az egyik Tórárt, hogy jó órában mondjam. Hat hónapja irja már és azért is csinálunk máma nagyobb ünnepséget. Csak jönnek a vendégek, nem fogják megbánni. Cipele fiam, dobd rám a kabátot, itt éppen elég hideg van. Raki a tüzre, kérlek!

Cipe: (feladja a kabátot) Csak meg ne fagyjon közben! Hahaha! Futok a vendégekért! (E)

Pesze: Jaj, a fogaim, a falra kell másznom fájdalomban. Freide mit csinál? Nem tudod, hogy a chanukagyertyák világa mellett nem szabad dolgozni? Kedves após, miért nem figyelmezteti őket? Tudhatja milyen nagy bűn!

Leizer: (énekli hangon) Nem kell félni! Ez nem bűn. Tóllat csinálni istenek tetsző munka, hiszen Tórárt írunk vele.

Freide: Bizony, néni, ez szent munka. Kérdezz csak meg a bácsit. Istennek tetsző cselekedet, Istennek a tórája és Istennek a világossága rokonok egymással.

Pesze: Jaj a fogam. Micsoda kegyet lennél, Istenem, félek, hogy Cipele meg fog hinni az uton. Tudom, én is hüléstől kaptam a fogfájást, attól a hidegtől, ami bejött itten az ablakon. Jaj, uram isten, csak adj valakit, aki megint irat egy Tórárt, mert kell a pénz. Jaj, szegénykéim egészen le vagytok rongyolódva, már nagy leány vagy, szép leány, hogy rossz szem ne verjen. Illelnek rád egy rendes ruha is, hátha sikerül egy jó órában völegényt szerezned.

Leizer: Völegényt? Mindent tudok! Sugjál csak valamit. Pesze! (Pesze odajön, Leizer sug) A kis Motele már kinőtte a kurtá nadrágot!

Freide: Nem látok, nem hallok, Reb Cheszel szeretné, ha a fiából és beöltönné egy pár vána! Nem tudom, vegyék-e magamra ilyen nehéz jármót. De ha a bácsi nagyon akarja, hogy menyasszony legyek akkor persze, hogy az leszek. Hogy honnan veszem a ruhákat? Istenem, én soha nem tartottam igazságosnak, hogy a menyasszonynak sok ruhái legyenek. Én csak jó, meleg ruhákat akarok. Csunya arcot ruhák egy sem képesek megszépíteni!

Pesze: Igazad van kis lányom, a sátán öltözködik szép ruhákba!

Leizer: Persze, persze! Ruha olyanak kell, aki csak ruhával, de semmi mással nem tud figyelmet kelteni!

Pesze: Jaj, jaj, jaj! Istenem, a fogaim. Borzasztó, hogy öreg ember ne tudjon valami orvosságot a fogfájásra! Hát persze, nem neki fáj!

Freide: Kedves néni, a bosszuság nem gyógyítja a fogfájást. Sőt éppen ellenkezőleg, fogfájást lehet kapni a haragtól!

Leizer: Psz! Nem kell mindjárt revolúciót csinálni!... Ha nagyon kell, ak-

kor van orvosság. Mindjárt meglátod (odamegy a sarokba és elhoz egy seprőt.) Hallgass ide, kedves menyem! Vedd a seprőt, tedd a végét a küszöbre, bal kezedet meg tedd a dagadt arcfelédre. Mit bámulsz? Csináld, ahogy mondtam! (Pesze megseleksi) No most lépd át háromszor egymásután a seprőt. Oda-vissza, oda-vissza! És valahányszor át lépd köpi egyet és monda! Püh, nekem nem fáj! Püh, nekem nem fáj! Püh, nekem nem fáj!

Pesze: Püh, nekem nem fáj! Püh, nekem nem fáj! Püh, nekem nem fáj!

Leizer: Nahát, te bolond, látod? Ha neked nem fáj, miért fájjon nekem?

Pesze: (haragszom) Micsoda tréfái vannak magának, kedves após. (Ránéz a seprőre és felkacag) És én, buta, milyen könnyelműen beugrottam!

Freide: Hiba, aki költő volt fiatal korában, mindhaláláig megtartja az ötleteit.

Leizer: Igazad van, poeta siron tud is kométa (Az ajtó felől zaj).

Cipe: (belép. Fázosan táncol.) Micsoda förtelmes fagy! Nagypapa, ott voltam náluk és elmondtam a maga tíkát nekik. Br, a hideg hogy megcsip te az oroszkámat (Pesze lesegíti a kabátját) és a füleskémét! Ujjui, mit hallottam reb Cheszelnél! Néni, mondd, igaz? Dobe néni mondta, hogy Freide és Mote ma eljegyzik marukat. Itt, ezen a szent helyen? Igaz? (Freide felé) Ravasz, kis ravasz! (Meg öleli, csókolja) Asszony leszel, kicsi asszony! Parókás kicsi asszony!

Freide: Ugyan kérlek, nézzék csak! Mi van már veled?

Cipe: Sógornő akarok lenni! Táncolni akarok, kalácsot enni, ha, ha, ha!

Leizer: (énekelve.) Én pedig rimelek mímek s táncra serkentek. Dalolok, öröme hangolok, bánatot zavarok! (kivátról zaj) Már jönnek. (Leül)

Pesze: (Szélesen ajtót nyit.)

Cheszel, Dobe és Mote

(Bejönnek és levetik kabátjaikat. Mindnyájan segédkeznek nekik).

Cheszel Dobe és Mote: Adj isten, jó estét!

Pesze, Leizer, Freide, Cipe: Hozta isten!

Dobe: (Freide felé) Hogy vagy Freidele (erősen a szemébe néz. Megcsókolja.) Hát istennek, rossz szem ne verjen! (Kopog az asztalon) Ugy ragyogsz, mint egy jó sikerült, mint egy pirosra sült purim-kalács. (Körülnéz; az asztalon nyitott olló) Az isten áldjon meg benneteket, ki hagyta nyitva az ollót? Ollót, isten ments, nem szabad nyitva hagyni! (Becsukja).

Pesze: Üljetek le! Üljön le reb Cheszel... Dobe ne keresse magát (Mindnyájan leülnek).

Cipe: Ül le Motele, (odatol neki egy székot) Ei, ei, szegyélli magát, a kópé!

Mote (leül) Ne mondja, hogy szegénylős vagyok, mert akkor még jobban elszegyélltem magam!

Cheszel: Halljuk, hogy-mint van reb Leizer? Hogy mennek az üzletek? A gőzösei nem sülyedtek el a tengeren? Az árulázaik nem égtek le? Az árulja be volt vajjon biztosítva?

Leizer: Ments Isten reb Cheszel! Dehogy is sülyedt el a vagyonom. Nem olyan nehéz, hogy besülyedjen!

Cheszel: Hol tanyázik valahol a mi reb Hersch Dubrownernünk? A mi drága tudósunk, ami selyemből szőtt zsidó nemesünk. (Körülnéz) Amíg nincs itt, addig legalább szívjak el egy pipára való dohányt (megölti, szívja). Micsoda ember! Nem dohányzik, nem szipál, nem iszik! Mintha nem is húsból és vérből lenne! De vajjon hol van?

Leizer: Hiszen tudja, hogy tóráírás közben, ha előfordul isten neve, akkor

nem írja le mindaddig, amíg alá nem merült a vízbe. (Főlemeli a takarót, amely alatt a pergamen fekszik) Láss a utolsó verset írja. Az istennév előtt pedig fürdőbe ment.

Cheszel: Ej, ej! Ilyen hidegben alamerülni! Nohát, nem nekem való falat! Reb Leizer, én azt hiszem, a mai világban nincs sok ilyen igaz zsidónk, mint amilyen ez a reb Herschele. (Halkan folytatják.)

Cipe: Motele, mit hallgat? Mondjon már maga is valamit!

Motele: Nincs mit mondjak és különben is nem vagyok prédikációs természet.

Freide: Mit gondolsz, muszáj beszélni? Sokszor jobb, ha az ember hallgat. Sokszor az emberek hazudnak és boldogságokat mondanak, mert éppen hogy beszélni akarnak, amikor nincs mit modaniok.

Cipe: Csak nem rám cézol!

Freide: Ha van mit mondanom, akkor beszélek, ha nincs, akkor hallgatom.

Cipe: Velem volt mit beszélnie az imént Motenak, de tőled ugylátszik fél.

Mote: Miért félnek? Freide nem medve, én meg különben is nem vagyok félős természet.

Dobe: (Pesze felé) Mi az, magának már megint a foga fáj? Adhatok egy jó tanácsot, amit fogadjon meg, mert biztosan meggyógyul tőle. Vegyen itatót napirost, szurjon bele hegyes villával egy David csillagot és...

Cheszel: (odamegy a falon függő hegedűre) Ez pedig Herschele hegedűje? Vajjon szokott játszani is némelykor?

Freide: Ritkán reb Cheszel! Egyszer-egyszer szombat estén, vagy ünneppal után.

Cipe: Csak szólni kellett neki. Hiszen az egekig áradozik, amikor a bácsi játszik.

Freide: Ó, amikor a bácsi játszik, olyankor a szoba megvilágosodik és fölvidul. Minden megváltozik körülöttünk: A hegedűje beszél és sir, halljuk a zsidók panaszaikat, halljuk a szenvedők reménykedéseit és olyan szent örömmel telik itt meg minden, mintha már eljött volna a messiás.

Pesze: Meghal a hegedűért. Nem eszik, nem iszik, nem alszik, na csak hallja a vonó szavát.

Cipe: És úgy énekl a szombati zsolnárt, olyan akurátosan, ahogy a bácsi elhegedül!

Cheszel: A jó isten minden szép és jó tulajdonsággal fölruházta, azt én tudom legjobban, hiszen együtt nevelkedtünk, barátok voltunk a chéderben — és lassák, én egyszerű munkás lettem, takács, ő meg mivé vált! Tudós ember bizony, finom, nemes érzésű... Pedig fordítva kellett volna megtörténnie. Az én apám Dubrownó első talmud oktatója volt, az ő apja pedig...

Leizer: Az ő apja pedig volt és maradt Leizer Badchen! Hát igen; nos hiszen nem volt szándékomban, hogy különb embert neveljek belőle, mint amilyen én vagyok. Muzsikust akarom csinálni belőle, de nem és nem! Ő csak tórákat akar írni és csak a Talmudra és szentségekre gondol. (Éneklőn) Mert muzsika és Tóra, olyan, mint az óra, liktet, mint a szív billentyűje, de mindkettő a szív derítője.

Pesze: (indignálódva) Apósom, drága!

Leizer: (jédten) Ó, ó... csak azt akarom mondani reb Cheszel, hogy is mondiam... (Cheszel felé) Ugy énekl a zsolnárt éppen olyan akurátosan, mint ahogy a fiam, isten éltesse, hegedűn eljátsza.

Cheszel: Freide lelkem, talán énekelnél nekünk valamit addig is, amíg a bácsi hazajön. Chanuka van ma gyer-

mekem, miért ne vigadjunk egy kicsit? (Mote felé) És te hogy vétekedsz Motele? Ravasz kópé!

Mote: Én is azt mondom. Lehet játszani. Azaz, hogy nem lehet. Kell játszani! És mindenekelőtt muszáj énekelni. (Tüsszent)

Dobe: Isten éltesen! Motele, huzd meg a füledet.

Freide: Jaj nem tudok, reb Cheszel, higye el, nem tudok énekelni. A bácsi mindig is azt mondta, hogy asszonynak nem szabad énekelnie, ha férfiak vannak a szobában.

Cheszel: Hát asszony vagy te? Leány vagy, de még az sem, csak gyermek! Ennélfogva úgy itélkezem, hogy énekelhetsz. Azt hiszem helyesen itélkeztem.

Pesze: Énekelj csak, kis bolond, Herschele úgy sem jön még.

Mote: Én bizony nem kéretném magam!

Mindnyájan: Énekelj, no énekelj!

Cheszel: Én bizony csak olyan proszt ember vagyok, de az én véleményem szerint danolni sohasem lehet vétek. Bárcsak énekelni tudnék. Nohát Freide lelkem, halljuk! (Éneklőn) Azt mondja a lány: mizmor lödovid...

(Folyt. köv.)

Ne adjon ki tízezreket lexikonért mert 16 kötetes legmodernebb lexikon 2400 lei

Most jelenik meg a legújabb magyar lexikon

Tolnai új Világlexikon (1926-1928)

16 kötetben, több mint 5000 oldalon sok ezer képpel albumalaku diszkótesben. Eddig megjelent és kapható

I-től IX kötetig kötetenként szállítjuk 150 lejért

Az eddigi 9 kötet portómentes küldéssel 1300 lei. — Garantáljuk a teljes 16 kötet leszállítását 2400 lejért.

Most jelenik meg

Ugyancsak a

TOLNAI

Világtörténelem

20 kötetben több mint 6000 oldalon

Rötetenként kapható 150 lejért

albumalaku diszkótesben gyönyörű illusztrációkkal. Eddig megjelent 8 kötet, melyet portómentes küldéssel 1200 lejért szállítunk.

Tegyen egypróbát rendelje meg az első kötetet.

Megrendelhető az Uj Kelet könyvostályában

KIADÓ

SZERKE

Ejje

ELŐFIZ

Egy

Fél

Neg

Egy

XI év

1928

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.